

культура

№ 39
30 вересня, 2011 рік

і життя

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

МУЗЕЇ › с. 4-5

ПОРЦЕЛЯНОВЕ ДИВО

ТЕАТР › с. 11

ЛЯЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ

ФЕСТИВАЛІ › с. 14

РАДІСНА МИТЬ НАГОРОДИ

«Ввійдімо в храм духовності...»

Із гімну читачів Гайсинської центральної районної бібліотеки

4 820100 930016

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

*В землі не скрилось, тліном не взялось
Витке і ніжне золото волось,
Блищить на мокрій твані крутоярів
Розбите скло старечих окулярів,
І дотліває, кинутий набік,
Закровлений дитячий черевик.*

Микола Бажан

Україна разом зі всім світом вшанує 70-ті роковини безпрецедентного злочину проти людства – масових розстрілів у Бабиному Яру. Впродовж 1941–1943 років в окупованому нацистами Києві було страчено понад 100 тисяч громадян різних національностей. Проте в історію людства Бабин Яр увійшов насамперед як символ єврейського мучеництва. Адже саме криваві події в цьому київському урочищі вважаються початком масового знищення єврейського населення Європи. Тільки за два дні – 28 та 29 вересня 1941-го – там, згідно з оперативним донесенням начальника київської поліції від 2 жовтня 1941 року, було розстріляно 33 771 єврей.

Тому в Україні рішення стосовно заходів з ушанування пам'яті жертв Бабиного Яру було ухвалено на найвищому державному рівні. На виконання Указу Президента України «Про заходи у зв'язку із 70-ми роковинами трагедії Бабиного Яру» постановою Кабінету Міністрів утворено організаційний комітет із підготовки та проведення акцій, який очолює прем'єр-міністр Микола Янович Азаров.

Заходи, що здійснює Міністерство культури, представлять трагедію Бабиного Яру у вимірі живопису, театральних вистав, музики.

У вересні відкрилися виставки: «Бабин Яр – трагедія України» в Національному музеї літератури України, «Єврейський народ у Великій Вітчизняній війні» – в Музеї книги і друкарства України, спеціалізована виставка «Масовий розстріл євреїв в Україні у 1941–1944 роках: Голокост від куль».

У Києві відбувся XIV Міжнародний театральний фестиваль «Мандруючі зірки», присвячений творчості класика української єврейської літератури Шолом-Алейхема. Особливістю заходу стали прем'єрні постановки до 70-річчя трагедії Бабиного Яру – «Янка» львівського театру «Дебют» і «Ілюстрація» донецького театру «П'яте колесо». Відкрився фестиваль виставою «Тев'є-Тевель» Івано-Франківського академічного музично-драматичного театру імені Івана Франка.

3 жовтня у Національній опері України відбудеться концерт-реквієм із виконанням 13-ї симфонії Дмитра Шостаковича за участю Ранаанського симфонічного оркестру та Національної заслуженої академічної капели України «Думка» під диригуванням Максима Шостаковича. А 6 жовтня в Єрусалимі прозвучить концерт-реквієм за участю Національної заслуженої академічної капели України «Думка» та Єрусалимського симфонічного оркестру (виконання Реквієму-Каддиш «Бабин Яр», диригент – Володимир Сіренко).

За підтримки Президента України Віктора Януковича на місці трагедії буде створено меморіальний музей, що стане партнером таких міжнародних центрів, як Меморіальний комплекс Катастрофи та Героїзму єврейського народу – «Яд Вашем» в Єрусалимі, Меморіальний музей Голокосту у Вашингтоні, Центр документації та архівів Меморіалу Катастрофи у Парижі.

Україна має свій трагічний символ – Бабин Яр, в якому було знищено десятки тисяч євреїв, військовополонених багатьох національностей, українських патріотів, тисячі киян, підпільників. Сьогодні Бабин Яр – це одна з найжахливіших сторінок літопису страждань, написана людською кров'ю. Запалимо свічку пам'яті. Україна пам'ятає...

ПОВЕРНЕННЯ УНІКАЛЬНОЇ ІКОНИ В УКРАЇНУ

У Національному заповіднику «Софія Київська» відбулася урочиста церемонія передачі ікони «Розп'яття з пристоячими» XV століття, вкраденої в 1984 році із Львівського музею українського мистецтва (нині – Національний музей імені Андрея Шептицького).

Подія відбулася в рамках святкових заходів з нагоди 1000-річчя заснування Софії Київської і збрала Повноважних послів, представників Міністерства культури та представників культурної громадськості.

Ікона «Розп'яття з пристоячими» була викрадена з фондосховища Львівського музею разом із 22 іконами XV–XVIII ст. Вони були вивезені за кордон, і частина з них була продана. Дев'ять ікон вдалося повернути. Подальша тривала робота Міністерства культури України та Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України щодо розшуку викрадених раритетів увінчалася успіхом. За сприяння та участі Россохранкультури, львівський раритет повертається додому. Громадянка Російської Федерації Любов Єлізаветіна повернула ікону законному власникові – Національному музею у Львові імені Андрея Шептицького.

Міністр культури України Михайло Кулиняк привітав усіх присутніх із тисячолітньою річницею заснування Софії Київської, у рамках святкування якої відбувалася передача коштовної святині, важливої для історії і культури нашого народу. «Це величезна подія. Маю сподівання, що через недовгий час ми знову зустрінемося з такого чудового приводу», – побажав міністр.

Генеральний директор музею у Львові Ігор Кожан висловив свою думку, що повернення частки національної культури – надзвичайно важлива подія для країни. «Ця ікона – найдавніша з 22 святих образів, що були викрадені з музею у 1984 році. Ікона початку XV ст. сьогодні надзвичайно рідкість, їх одиниці».

У виконавчому іконографічному плані – вона унікальна. Особливість цієї ікони в тому, що на ній напис тільки «Христос Назаретянин». Напис на хресті «Христос Назаретянин Цар Іудейський», що нині пишеться скорочено, з'явиться на іконах пізніше. Ікона виконана у візантійському стилі, тому фігури витягнуті. До викрадення на іконі ліворуч і праворуч були зображені позолотою два янголи. Зараз їх немає, вони змиті. Ікону навмисне пошкодили, щоб не впізнати. Якби ми відправляли цю ікону на виставку, її страхова вартість була б 150–200 тис. доларів. Наразі ікона в непоганому стані. Домальювати ангелів не будемо. У Львові ікону показуватимемо з 23 вересня», – повідомив директор музею.

Фото Юрія ШКОДИ

НАВІЩО ПРОДОВЖУВАТИ ПАМ'ЯТАТИ...

До 70-річчя трагедії в Бабиному Яру

У вересні цього року українці відзначають 70-річчя трагедії в Бабиному Яру, який після сумних подій став національним символом нацистського терору проти різних верств населення України: знищення єврейського населення Києва, масових розстрілів військовополонених, українських патріотів, мирного населення – людей різних національностей.

Цієї осені Україна вкотре вшанує пам'ять десятків тисяч безневинних жертв і згадає трагедію Бабиного Яру.

Міністерством культури заплановано низку заходів до 70-х роковин трагедії Бабиного Яру в Києві.

З 15 вересня до 3 жовтня у Музеї книги і друкарства України працюватиме виставка «Бабин Яр. Україна пам'ятає».

На початку вересня в Києві відбувся XIV Міжнародний театральний фестиваль «Мандруючі зірки», присвячений творчості класика української єврейської літератури Шолом-Алейхема.

Особливістю фестивалю стали прем'єрні спектаклі, присвячені 70-річчю трагедії Бабиного Яру, – «Янка» Львівського театру «Дебют» та «Ілюстрація» Донецького театру «П'яте колесо». Відкрився фестиваль виставою «Тев'є-Тевель» у виконанні Івано-Франківського академічного музично-драматичного театру імені Івана Франка.

Упродовж вересня триватиме цикл тематичних виставок, показ фільмів про трагедію у Бабиному Яру.

27 вересня у приміщенні Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України діятиме документальна виставка до 70-х роковин трагедії Бабиного Яру за документами з фондів ЦДАВО, ЦДАГО, ЦДКФФА, ГДА СБУ, держархівів областей та м. Києва. На виставці буде також представлено документи з фондів Державного архіву Російської Федерації, виявлені російською стороною на

виконання Плану спільних заходів Державної архівної служби України та Федерального архівного агентства (Російська Федерація) на 2010–2011 роки.

28 вересня у приміщенні Будинку художника України буде проведено художню виставку «Образи зниклого світу» з фондів львівських і київських музеїв.

29 вересня відбудеться урочисте відкриття виставки «Праведники Бабиного Яру» – в Національному музеї історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років. Цього ж дня у кінотеатрі «Жовтень» буде здійснено показ художнього фільму режисера Миколи Засєєва-Руденка «Бабин Яр».

В обіг буде випущено поштові марки і конверти до 70-х роковин трагедії у Бабиному Яру.

Нагадаємо, у зв'язку з 70-річчям початку масового знищення наших співвітчизників в урочищі «Бабин Яр» та з метою увічнення пам'яті жертв фашизму, Верховна Рада України постановила вшанувати на державному рівні пам'ять жертв трагедії.

Оксана ГАЙДУК

ЗАДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ

1 та 2-го жовтня на Європейській площі за готелем «Дніпро» відбудеться фестиваль Г4Б, присвячений збереженню старовинної київської садиби по вулиці Грушевського 4Б.

Упродовж двох днів у затишному дворі будинку відбуватимуться художні, музичні, літературні та просвітницькі дійства, які покажуть можливості функціонування цього простору як культурно-громадського центру.

У рамках проекту відбудуться перформанси, виставки, концерти, літературний урбан-слем, майстер клас із виготовлення сувенірів зі сміття та фаєршоу. Також діятимуть робочі групи з позитивних міських практик, ярмарок та чайна.

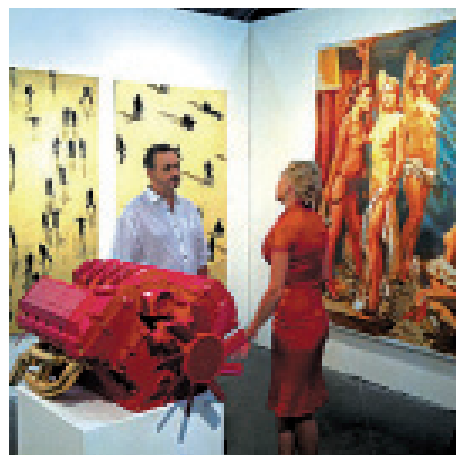
Метою заходу є збереження цінної пам'ятки архітектури та її трансформація у громадсько-культурний центр Н4В.

Портал «Культура»

УКРАЇНСЬКІ МИТЦІ У КРАЇНІ ХМАРОЧОСІВ

У США відбувся міжнародний художній ярмарок «Арт-Х'юстон», в якому взяли участь 80 галерей з Європи та Північної і Латинської Америки. На арт-ярмарку Україну презентувала

вітчизняна галерея Mironova Gallery. На українському стенді були представлені яскраві інсталяції Оксани Мась, концептуальний живопис і фотографія Арсена Савадова та творчість молодої художниці Тетяни Войтович.

Найяскравішим арт-об'єктом української експозиції став двигун Оксани Мась із серії «Пересаджування серця». Інсталяція являє собою деталь автомобільного мотора, обтягнуто блискучою червоною шкірою. Художниця асоціює арт-об'єкт із людським серцем. Відповідно до філософської концепції Оксани Мась – це серце майбутнього, яке не дає збою.

Нове живописне полотно Арсена Савадова «Авіньйонські дівчата», що демонструвалося на українському стенді, – це своєрідне посвячення творчості Пабло Пікассо і сучасна інтерпретація його знаменитої однойменної роботи.

Оксана Мась та Арсен Савадов – найяскравіші представники українського сучасного мистецтва, які досягли слави не тільки в нашій країні, а й за кордоном. Приміром, цього року проект Оксани Мась «Post vs. Proto-Renessans» представляв Україну на Венеціанській бієнале. Арсен Савадов став першим українським художником, чия робота була продана на аукціоні Sotheby's.

ВЕЛИКЕ КНЯЗІВСТВО ЛІТЕРАТУРИ

У Києво-Могилянській академії відбулася презентація книжки українських перекладів есеїв видатного польського поета Чеслава Мілоша «Велике князівство літератури». Книга вийшла друком у видавництві «Дух і Літера» за підтримки Польського Інституту на честь «Року Мілоша», що відзначається зараз у Польщі. Чеслав Мілош належить до когорти класиків польської літератури, а водночас тих письменників, яким польська культура другої половини XX ст. завдячує своїм модерном. Зібрані в книжці есеї представляють українському читачеві блискучого інтелектуала Чеслава Мілоша, його духовну біографію, накладену на сітку географічних координат

Вільно – Варшава – Париж – Берклі – Краків та співзвучну з найважливішими подіями XX століття. Читач знайде в книзі також виразні портрети поетових приятелів і побратимів Єжи Гейдройця, Станіслава Вінценза, Вітольда Гомбровича, Томаса Венцлови, Йосифа Бродського.

У презентації взяла участь Оля Гнатюк, яка зазначила: «Цю книгу я б поставила на тій полиці, де стоїть довідково-енциклопедична література. Адже це – справжня енциклопедія літератури, культури XX століття і попередніх часів від безсумнівно найкращого польського есеїста. На мою думку, українській літературі XX століття бракувало саме есеїстики, тож «Велике князівство літератури» може якоюсь мірою цю прогалину заповнити».

Гості презентації подивилися короткий фільм «Зустрічі з Чеславом Мілошем», у якому на фоні ліричних відеозамальовок осіннього і зимового Кракова про суто людські враження від Мілоша розповідають польські діячі культури, а сам поет декламує кілька своїх творів. А також отримали в подарунок аудіодиск, на якому Сергій Жадан і Тарас Прохасько читають свої переклади віршів Чеслава Мілоша.

Яна ЛЕВИЦЬКА

ВЕСІЛЛЯ У МАЛИНІВЦІ

У селі Малинівка Чугувського району на Харківщині відбувся фестиваль обрядового і сучасного весільного дійства під назвою «Весілля у Малинівці-плюс», в якому взяли участь молодята та фольклорні колективи Слобожанщини, а також зі Львова та Курської області (Росія). Мета свята – відродити народні весільні традиції, зберегти для прийдешніх поколінь самобутні обряди, що споконвіку плекалися народом і передавалися із покоління в покоління.

Голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін відзначив, що харків'яни шанобливо ставляться не тільки до подібних традицій українського народу, а й вірменського, азербайджанського, грузинського, єврейського, арабського і грецького народів, представники яких мешкають в області. Вони також продемонстрували на фестивалі свої весільні обряди.

– Було цікаво порівняти їх з нашими обрядами, – каже голова Чугувської райдержадміністрації Володимир Лобойченко. – Цікавив зміст весільного дійства, притаманного тій чи іншій етнічній групі. Перш за все хотілося його збагнути. А розуміння відразу викликало повагу.

Харківська область багатонаціональна. У палацах одружень нині можна побачити молодят з будь-якої країни світу. Але всі вони толерантно

ставляться до наших обрядів, не забуваючи, звичайно, і своїх національних.

Ідея проведення такого незвичного фестивалю виникла саме тому, що весілля у всіх народів – дуже цікаве і самобутнє дійство. Тим більше, якщо воно проводиться з дотриманням обрядовості. П'ять пар молодят з сільських районів області приїхали цього дня до Малинівки, аби взяти шлюб саме за «народними канонами».

Володимир СУБОТА,
власкор «Культури і життя»

ВІДРОДЖЕНІ ВИДАННЯ

Усіх небайдужих до долі українських культурологічних видань зібрала презентація оновлених журналів «Музика», «Український театр» та «Театрально-концертний Київ» Газетно-журнального видавництва Міністерства культури і туризму України, що пройшла в рамках фестивалю «Київ Музик Фест».

Директор видавництва Олеся Білаш розповіла про роботу, що передувала процесові відновлення цих часописів в українському медійному просторі, особливо зазначила роль Міністерства культури і туризму України, яке є їхнім співзасновником. Для спілкування із журналістами було надано слово заступнику директора видавництва Віктору Пасаку, начальнику відділу аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури і туризму України Ларисі Никифоренко, головним редакторам журналів: «Музика» – Ользі Голинській, «Театрально-концертний Київ» – Наталі Потушняк, «Український театр» – Аллі Підлужній. Зокрема, вони відзначили зміни, що відбулись у журналах – новий формат, кольоровий друк, сучасний дизайн і цікаві матеріали.

Привітати журналістів редакцій видавництва, які протягом кількох десятиліть висвітлюють процеси, що відбуваються в театральному, музичному, виконавському мистецтві, прийшли провідні театрознавці, музикознавці, журналісти, студентська молодь. Виступили Тетяна Швачко, яка упродовж багатьох років очолювала журнал «Музика», Ігор Щербаков – голова Національної спілки композиторів України, музикознавець Галина Степанченко, народний артист України Олександр Биструшкін, народна артистка України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Лариса Кадирова, Тамара Невінчана – відповідальний секретар НСКУ, від Національної всеукраїнської музичної спілки слово виголосив Петро Заїка.

У другій частині презентації на гостей чекали сюрпризи. Ніби зійшли з обкладинки «Музики» молоді виконавці Мирослава Которович та Роман Юсіпей, вони віртуозно виконали твір А. П'яццоллі «Кафе 1930». А заслужений артист України Анатолій Гнатюк розповідав акторські байки й провів із гостями імпровізовану лотерею. Посміхнулася удача трьом учасникам, вони отримали виграші – річні передплати журналів. Завершилась художня частина свята яскравим виступом ансамблю «Кралець» під керівництвом Івана Синельникова. Автентична народна пісня, на яку радо відгукнулись серця присутніх, вкотре переконала всіх в одвічному існуванні духовного простору, збагачувати який і покликані українські культурологічні видання.

Анастасія ЄРМОЛІНА

ПРИВІТАННЯ З ВСЕУКРАЇНСЬКИМ ДНЕМ БІБЛІОТЕК ВІД УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ

Шановні колеги!

Вітаю Вас зі Всеукраїнським днем бібліотек. Щороку це свято все потужніше, все могутніше входить у наше професійне життя. Скоро цьому святу виповниться 20 років. Я вважаю, що це дуже добра нагода всім нам ще раз подивитися на нашу професію, оцінити здобутки, звірити певні вектори руху, задля того, аби оцінити наше місце, роль і значення в житті суспільства.

Що таке бібліотека для кожного громадянина? Наскільки бібліотеки працюють так, аби задовольнити потреби громади у книзі, у читанні, у дозвіллі, у доступі до інформації? Саме цього дня, 30 вересня, ми все частіше ставимо собі це питання і більшість наших бібліотек упевнено можуть сказати, що всі свої зусилля, всі свої професійні вміння і професійні якості вони застосовують заради того, аби читачам було комфортно в наших бібліотеках, аби суспільство могло належно оцінити працю бібліотекаря.

З минулого року Українська бібліотечна асоціація запропонувала професійній громаді відзначити цей день у новому форматі. Цього року ми робимо це вдруге, тому хочеться, щоб це стало святом усіх наших читачів – людей, які живуть у селах і містах, тих, хто знаходиться поруч і приходиться до бібліотеки щодня і можливо тих, хто ще не є читачем бібліотеки. Саме 30 вересня ми маємо можливість залучити їх до себе, показати всі переваги відвідування бібліотеки і проведення в ній часу.

Українські бібліотеки мають багато шансів вийти на новий етап розвитку. Зараз реалізуються чудові, амбітні інвестиційні проекти, завдяки яким бібліотеки поповнюють свої ресурси, оновлюють свою техніку, поліпшують свій матеріально-технічний стан. Ми маємо обнадійливі перспективи від нашого уряду. Нам обіцяють цікаві державні програми, на які ми покладаємо багато надій. Сподіваємося, що все разом сприятиме тому, аби бібліотеки розвивалися, працювали на більш високому якісному професійному рівні з упровадженням сучасних технологій, оскільки користувач і суспільство вимагає від нас того.

Вітаючи Вас із цим днем, хочу побажати всім міцного здоров'я, гарних читачів, глибоких книжкових джерел, щастя і добробуту Вашим родинам.

Нехай професійне життя кожного з Вас стане різноманітним, красивим, насиченим. Нехай кожен із Вас матиме можливість реалізуватися у своїй професії, мати певні поштовхи до зростання.

Ірина ШЕВЧЕНКО,
Президент Української
бібліотечної асоціації

Її величність порцеляна

У Києві представлені вироби одного із найпотужніших підприємств фарфорової галузі XIX століття

Експозицію розгорнуто в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва. На унікальні вироби можна подивитися аж до 30 листопада. Приділити цьому час варто, оскільки беззаперечний факт: продукція Волокитинського фарфорового заводу – непересічної мистецької цінності, нею пишаються експозиції провідних художніх музеїв, вона бажана для колекціонерів

На виставці презентували художній альбом «Фарфор заводу А. М. Миклашевського», автором якого є заслужений працівник культури Російської Федерації, визнаний фахівець Ельвіра Самецька. Люди гідно оцінили зображення (всього близько 500) пам'яток із колекцій музеїв, що в Москві та Московській області, Києві, Сумах, Харкові, Гельсінкі й Вашингтоні та виробів із приватних колекцій. Книгою цікавились мистецтвознавці, музейники, колекціонери та інші відвідувачі виставки.

Підприємство А. М. Миклашевського діяло недовго, лише упродовж 1839–1861 років, у селі Волокитині Чернігівської губернії, що на території нинішньої Сумської області. У художньому оформленні незрівнянних порцелянових «витворів», мистецтвознавці простежують впливи різних стилів, навіть – античного. Впадає в око, художній напрям «друге рококо» – відомий суперечливий стиль другої третини XIX століття. Його впізнаємо у формах та декоративному оздобленні ваз, камінних годинників, посудних форм та предметів інтер'єру. Але найцікавіша спадщина підприємства – фарфорова пластика: зображення історичних осіб та просто кавалерів і дам, літературних героїв, сюжетна, анімалістична та комічна скульптура, а саме чорнильніци-«шаржі». Останні дуже приваблюють увагу людей, оскільки у кумедному вигляді бачимо певні історичні постаті французів. Появу таких виробів легко пояснити: на заводі працювали французькі майстри – брати д'Арти, які вплинули на художній рівень речей.

Цікавий факт: серед усіх порцелянових заводів тодішньої Російської імперії фарфорову скульптуру вперше почали продукувати на Волокитинському.

Виставка унікальна ще й тим, що в такому досить повному обсязі (250 предметів) показує вироби волокитинських майстрів. Представлені пам'ятки з

колекцій Національного музею українського народного декоративного мистецтва, Київського національного музею російського мистецтва, Сумського обласного художнього музею імені Н. Онацького, Харківського художнього музею та приватних зібрань: декоративні ваз, скульптура малих форм, фігурні посудини, утилітарні речі та предмети інтер'єру, зразки чайного, десертного та столового посуду тощо. Не дивно, що виставка зібрала велике представництво шанувальників мистецтва. Спалахи фотокамер сліпили очі, але не завадили людям у захопленні завмирати та з подивом вдивлятися в об'ємні фарфорові обличчя херувимів. Вони, здавалося, дивилися через скло на вражених побаченням людей широко відкритими, немов живими очима.

Люди подовгу милувалися фігурками козака та українки, дівчиною на цапі та іншими роботами.

Скільки праці треба було вкласти в них, щоб зробити наче справжніми найменші деталки костюма на фігурці людини і чудернацькі завитки шерсті на цапі.

Історичний факт: незрівнянні витвори робили майстри-кріпаки місцеві жителі. В рік відміни кріпосного права завод закrywся, і вони залишили роботу.

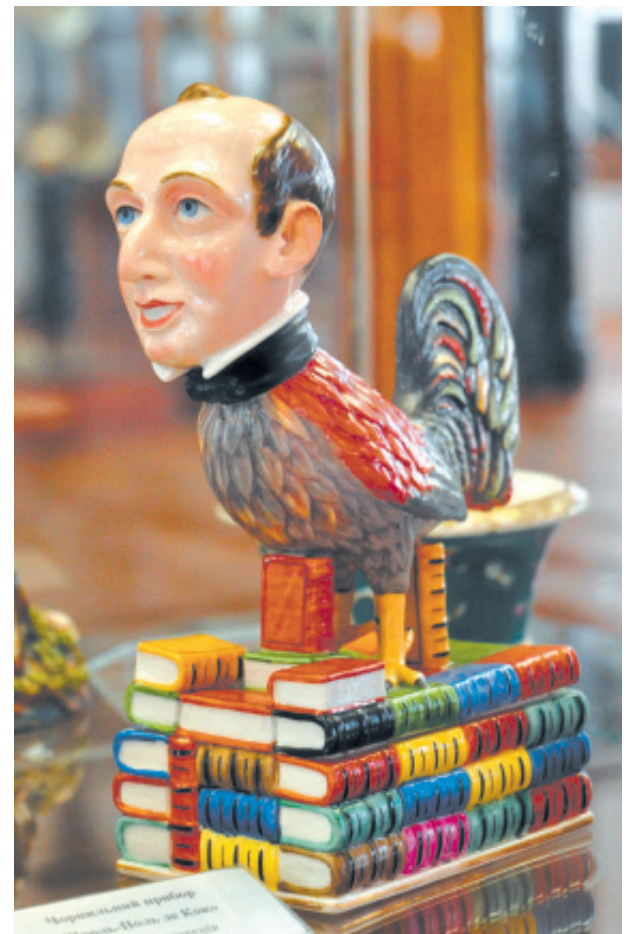
«Треба пишатися тим, що ми ведемо коріння від людей, які могли створювати такі вироби мистецтва. Сумісні міжнародні проекти – це подія. Мені приємно, що за останній час саме в культурному співробітництві в нас відбувся прорив: період декларацій перейшов до періоду співробітництва, до того ж серйозного», – сказав заступник міністра культури України Тимофій Кохан. Високий гість подякував директорам українських музеїв, які долучилися до проведення виставки. Він також зауважив: загальновідомо, що директору важко віддати з фонду закладу навіть одну річ, а тут виявилось, що можна об'єднати зусилля багатьох музеїв!

Саме на Волокитинському заводі виготовили унікальний фарфоровий іконостас. На жаль, у 1956 році Покровська церква, де він зберігався, була зруйнована. Але, на щастя, фрагменти рам для ікон, які, до речі, теж писалися на порцеляні, та інші його деталі, що збереглися, бачимо на виставці. Тут розглядаємо й унікальну фарфорову люстру з кабінету А. М. Миклашевського – володаря і засновника заводу.

«У порцеляні є український слід, – звертає увагу Людмила Білоус, заступник директора Національного музею українського народного декоративного мистецтва. – Так, своєрідною візитівкою Волокитинського фарфору є фігурка українки. Ми показуємо її в трьох варіантах, бо розпис фігурок відрізнявся колористично. Наявні яскравість, декоративність, поліхромність, властиві українському мистецтву». Виявляється, пан Миклашевський навіть організував школу, де навчали місцевий люд розпису, а після того, як брати д'Арти відійшли від справ, процесом керував навіть місцевий кріпак – талановитий майстер Федір Петруня, що теж діалося взнаки.

Ніжні тонкі лінії малюнка були характерні для тодішнього єдиного європейського стилю виробництва фарфору. Французькі майстри

і Миклашевський орієнтувалися саме на нього. Отож, музейниця не заперечує, ведучи далі, – запозичування, звичайно, відбувалося, майстри створювали речі за певними зразками, але вносили і своє. Завод почав діяльність у 1839 році, а вже через рік отримав на великій виставці в Москві срібну медаль, а згодом і золоту. Вироби «брали своє» не тільки розписом, вишуканими формами, але й технічними якостями фарфорової маси.

Самій Людмилі Білоус подобається скульптура та декоративні вази – вона захоплюється їхніми формами, рельєфним декором, а також складністю виконання дрібненьких квіточок.

Цікаві думки висловила відомий мистецтвознавець, лауреат Шевченківської премії Зоя Чегусова: «Милуючись виробами, уявляєш, як неупустилий у роботі фарфор-аристократ гостро реагує на дотик пензля майстра, який він непередбачуваний у процесі випалювання. І розумієш, чому Європа XIX століття сповіщала про з'яву чергового шедевра з нього в такий же урочистий спосіб, як і про народження спадкоємця королівського двору».

Його величність Волокитинським фарфором, поезією порцеляни, входженням у душу фарфору величали прекрасні вироби, показані на виставці, мистецтвознавиці й музейники. А відвідувачі музею називали великою удачею отриману можливість ознайомитися з експозицією та зізнавалися, що відчували, ніби потрапили у казку.

Світлана СОКОЛОВА
Фото авторки та Юрія ШКОДИ

Моцарт знову і назавжди!

Під таким девізом у Харкові проведуть цього року XVIII Міжнародний музичний фестиваль «Харківські асамблеї». Свято триватиме з 30 вересня до 16 жовтня

«Харківські асамблеї» – добре відомий в Україні міжнародний фестиваль класичної музики, який цього року відзначатиме 20-річний ювілей. Проводиться він за участю викладачів і найкращих студентів Харківського національного університету мистецтв імені Івана Котляревського. Його ініціатор і художній керівник – народна артистка України, професор, кандидат мистецтвознавства, ректор ХНУМ Тетяна Веркіна. Від дня заснування фестиваль проходить при незмінній підтримці Міністерства культури України, Харківської обласної державної адміністрації та міського голови. Основна мета форуму – просвітництво та інтеграція українського музичного мистецтва в європейський простір.

У кожного з минулих фестивалів була своя тема. Перший присвячувався Вольфгангу Амадею Моцарту (1991 р.), другий – музиці бароко і ХХ століття (1992 р.), подальші – Францу Шуберту (1993 р.), Феліксу Мендельсону-Бартольді (1994 р.), Роберту Шуману (1995 р.), Ференцу Лісту (1997 р.), Генрі Перселлу (1999 р.), Йоганну Себастьяну Баху, Людвігу ван Бетховену та Йоганнесу Брамсу (2001 р.), Михайлові Глиниці (2002 р.), Гектору Берліозу (2003 р.), Петрові Чайковському (2004 р.), Йоганну Вольфгангу Гете (2005 р.), Іллі Слатіну та 135-й річниці професійної музичної освіти на Слобожанщині (2006 р.), 90-річчю від дня заснування ХНУМ імені Івана Котляревського (2007 р.). Тема фестивалю 2008 року – «Від Мендельсона до Лисенка: резонанс культур», у 2009-му асамблеї разом з усім світом

відзначали 200 років з дня смерті Йозефа Гайдна та 240 від дня народження Івана Котляревського, а тогорічний фестиваль був присвячений творчій діяльності братів Антона та Миколи Рубінштейнів.

Нинішні «Харківські асамблеї» повертаються до імені Вольфганга Амадея Моцарта. Концертні заходи, як завжди, об'єднують музикантів із багатьох країн світу. Так, урочисте відкриття форуму 30 вересня відбудеться під орудою знаного диригента Тімоті Рейніша (Велика Британія) та за участю яскравих зірок англійської вокальної школи Джоан Роджерс (сопрано) і Даррена Джеффри (бас-баритон). Також Харків відає голова фортепіанного департаменту Королівського північного музичного коледжу, видатний англійський піаніст Грехем Скотт, виступ якого заплановано на 4 жовтня. Цікаву програму запропонують слухачам диригент із Великої Британії

Рейчел Янг (10 жовтня) і молодий італійський піаніст Франческо Аттесті (15 жовтня).

Разом із Молодіжним академічним симфонічним оркестром «Слобожанський» виступлять російський диригент Дмитро Лісс (6 жовтня) і головний диригент Афіньського державного оркестру Вірон Фідеціс (8 жовтня). 9 жовтня концертом «Від бароко до класики» репрезентуватиметься спільний проект музикантів Німеччини, Швейцарії та України: у виконанні студентів Харківського університету мистецтв під керівництвом ректора Бернської консерваторії Карстена Еккерта (блокфлейта) і лауреата міжнародних конкурсів Дениса Северіна (віолончель) прозвучать твори Йоганна Себастьяна Баха, Георга Філіпа Телемана, Йозефа Гайдна і Вольфганга Амадея Моцарта.

Ближче до закриття фестивалю низку камерних імпрез продовжать гості з Іспанії: професор Вищої

консерваторії Астурійського князівства Юрій Насушкін (скрипка) та професор Королівської консерваторії музики міста Мадрида Лідія Стратулат (фортепіано). А шанувальники вокальної музики почують спів народного артиста Росії Валерія Алієва (баритон).

Фестиваль завжди радий знайомству з новими друзями. І цього року очікується зустріч із DUO PETROF у складі: Анатолій Затін і Влада Васильєва (Мексика). Цей фортепіанний дует є офіційним представником фірми-виробника роялів і піаніно PETROF. До Харкова завітають також скрипаль Віктор Абрамян (Росія) та багато інших музикантів.

У рамках фестивалю традиційно відбудуться науково-практична конференція і майстер-класи видатних митців. Тож на харків'ян і гостей міста чекають незабутні враження.

Олія НИКОЛАЄВСЬКА

Бранденбурзькі концерти в новій інтерпретації

Що сьогодні може здивувати досить вередливого за вподобаннями слухача? Йому давно знайомі усі нововведення та експерименти сучасності, авангардні пошуки початку ХХ століття, класико-романтична традиція... Але життя твору вимірюється кількістю виконавських прочитань. Чим більша часова прірва між ними, тим бажанішим є художнє сприйняття

Можливо, саме такою ідеєю керувався відомий молодий український диригент, лауреат численних міжнародних конкурсів Кирило Карабиць,

вибираючи нову програму для виступу з Національним камерним ансамблем «Київські солісти». Шість Бранденбурзьких концертів Йоганна Себастьяна Баха в оригінальній інтерпретації, наче магніт, притягнули публіку до Колонного залу імені Миколи Лисенка Національної філармонії України.

Йоганн Себастьян Бах свого часу присвятив Бранденбурзькі концерти маркграфові Крістіану-Людвігу. Вперше вони були виконані у Бранденбурзі-Шведті в 1721 році. Якщо подивитися на подальшу історію виконання цих концертів у хронологічній послідовності, то знайдеться лише кілька видатних митців – Клаудіо Аббадо, Ніколаус Харнанкур, Густав Леонхардт, Готтфрід фон дер Гольц та інші, котрі «замахнулися» на створення власної концепції світового шедевра. Цікаво, що кожна з версій відмінна одна від одної. Є тенденція звернення до барокового звучання за допомогою використання відповідних інструментів. Є і так званий романтизований тип трактування – вільний від стилістичних зобов'язань перед автором.

Бахівська програма Кирила Карабиця була вибудована за особливим принципом: від камерного складу виконавців до масштабного оркестру. В кожному із відділень – своя кульмінація. Для першого це був Четвертий, а для другого – П'ятий Бранденбурзькі концерти. Саме так слухач, на думку диригента, міг якнайкраще відчути неповторність

кожної з частин циклу. Адже відомо, що принаймні дві з них стали прототипами сучасних жанрів – сольного фортепіанного концерту (йдеться про П'ятий Бранденбурзький концерт) і струнного квартету (Третій Бранденбурзький концерт, де також наявна складна каденція клавесина).

Хоча «Київські солісти» не мали у своєму розпорядженні барокових інструментів, їм вдалося повною мірою (особливо у згаданих П'ятому й Трет'юму концертах) відобразити красу тембрової палітри звука, блискучість і легкість віртуозних розділів композицій, градацію динаміки як на рівні співвідношення оркестрових груп, так і тематизму.

Святковість дійства відчувалася в усьому. Звучання поступово набирало яскравої піднесеності. Слухачі із захопленням сприйняли блискучу клавесинну каденцію у виконанні Ольги Шадріної, виразну мелодику середніх частин, відтворену солістами Богданою Стельмашенко, Марією Кіях (флейти) і Тарасом Яропудом (скрипка). Манера диригування Кирила Карабиця була легкою і невимушеною.

То була справжня насолода для слуху. І неочікувано спало на думку: добре, що не переривається лінія зв'язку багатьох поколінь музикантів – від майстрів старовинної музики до нинішніх володарів стильового багатства.

Ольга ГУРКОВА

«Тобі, вчителю, присвячується»

Спільний проект Національної радіокомпанії та Національної телекомпанії України «Мистецькі історії»

Під такою назвою 22 вересня відбувся вечір пам'яті педагога та виконавця, народного артиста України Костянтина Огнєвого у Великій студії Будинку звукозапису. Пропонуємо читачам репортаж із цієї події

Довідка про митця. 30 вересня народному артистові України Костянтину Огнєвому виповнилося б 85 років. На сцені Національної опери працював з 1955 до 1973-го. Славний співак народився 30 вересня 1926 року в Дніпропетровську. Закінчив Московську консерваторію імені Петра Чайковського 1955-го року по класу вокалу (педагог Марія Георгіївна Гукова). У його репертуарі були партії з опер: Петро («Наталка Полтавка» М. Лисенка), Ленський («Євгеній Онєгін» П. Чайковського), Володимир («Князь Ігор» О. Бородіна), Моцарт («Моцарт і Сальєрі», Люченціо «Приборкання норавливої» В. Шобаліна), Альфред («Травіата»), Герцог («Ріголетто» Дж. Верді), Альмавіва («Севільський цирульник» Дж. Россіні), Фауст (в однойменній опері Ш. Гуно), Надір («Шукачі перлів» Ж. Бізе), Таміно («Чарівна флейта» В.-А. Моцарта), Ернесто («Дон Паскуале» Г. Доніцетті) тощо.

Зважаючи тільки на цей репертуар можна говорити про величезний внесок до нашої національної спадщини.

А скільки прозвучало творів у його концертному виконанні – романсів, українських, російських народних і неаполітанських пісень! Він духовно збагатив слухача. Про цього митця можна говорити у двох іпостасях – як неповторного виконавця і талановитого педагога. Понад 800 спектаклів проспівав Огнєвий на сцені Національної опери, підготував понад 40 співаків, заслужених і народних артистів, які творять на різних сценах світу.

Неоціненний вклад Майстра у духовне збагачення слухача. Він гастролював як за кордоном, так і в містах і селах України та Росії. Костянтин Дмитрович уперше як оперний співак почав виступати із естрадним колективом (рояль, струнні, ударні), іноді в супроводі двох гітар. Як правило, у першому відділенні звучали твори класичного репертуару, а в другому – романси та українські пісні. До таких концертів долучалися його партнери по сцені, теж відомі виконавці – Юрій Гуляєв, Микола Кондратюк. Успіх був шалений, бо в такий спосіб виконавець ставав ближчим слухачеві.

Його незрима присутність

Ведуча вечора Галина Бабій:

– «Мистецькі історії» – це літопис нашого культурного сьогодні, який творимо разом. Наразі – історія творчості славного співака, народного артиста України Костянтина Огнєвого. Ми назвали її «Уславлені учні – уславленому Вчителю», бо напередодні 85-ліття від дня народження маестро данину його пам'яті на сцені Великої концертної студії Будинку звукозапису Українського радіо віддадуть саме вони. Голос Костянтина Огнєвого звучатиме з фондів радіо поряд із голосами учасників концерту. Тож ми відчуємо його незриму присутність.

Звучить «Аве, Марія» у виконанні маестро.

Це був істинно ліричний тенор

Алла Вишнева, ветеран українського радіо:

– Професія та характер зійшлися в точці золотого перетину. Доброзичливий, світлий, любив жартувати і на цей лад налаштував інших. Костянтин Дмитрович розповідав як одного разу, під час Великої Вітчизняної війни, німецькі солдати ввімкнули патефон і слухали музику. На протилежному боці фронту наші бійці теж наважилися заспівати, та так голосно, що німці заслухалися. Огнєвий із піднесенням констатував: «І цього разу ми їх перемогли».

Далі звучить голос Костянтина Огнєвого. Митець розповідає:

– Що містить визначення ліричний тенор? Це співак любові. В усіх операх у тенорових партіях звучить тема кохання. Він має володіти добрим,

робочим високим «до». Один мій студент, Ігор Борко, бере «до-дієз».

Ми називали його Котя

Із розмови з донькою співака Тетяною Огнєвою:

– У батька відчувалася внутрішня людська розкутість, свобода та позитивне сприйняття світу. Він був світлою людиною, щодня налаштований на позитив. Очевидно, ця особливість характеру сприяла такому проникливому виконанню оперних партій та концертних номерів.

Із ним було приємно й легко спілкуватися, він ніколи себе не вивищував перед кимось, хоча був відомим. Студенти приходили до нас додому займатися вокалом (коли вже хворів), та частіше за порадами. Мама іноді казала: «Ти однаково розмовляєш із міністром та прибиральницею». Батько відповідав: «Я передусім ціную їх за те, що вони люди, а не за те, що займають відповідні посади». Лише з часом усвідомлюю, що татові вдалося оминати виконання творів, котрі прославляли партію чи вождів. Попри це, його запрошували брати участь в урядових концертах. Публіка любила його, щиро нагороджувала оплесками, особливо після виконання «Серенади» Ф. Шуберта або ж «Чорнобривців» на слова Миколи Сингаївського та музику Володимира Верменича. Репертуар обирав дуже ретельно, маю на увазі концертний.

Виконував те, що якнайкраще відповідало його голосу. Цей перелік творів широкий, різножанровий. Деякі композитори та поети ставали відомими саме після батькового виконання їхніх пісень. Пам'ятаю, що перед виставою у театрі часто хвилювався. Зранку казав, що сьогодні не зможе співати через погане самопочуття, а вже ввечері повертався після спектаклю задоволений та з оберемками квітів. Він добре знав літературу, зокрема класику. Це теж слугувало основою для створення достовірності образів, характерів. Захоплювався новинками техніки. Після поїздки до Японії привіз магнітофон «Соппу», не тільки для записів свого виконання, а й учнів. Робив їм деякі зауваження після прослуховування.

Він вирізнявся з-поміж виконавців-тенорів не тільки тим, що міг брати високі ноти, а скоріше унікальним піано. Вмів правильно розподілити дихання, що давало змогу останню ноту довго утримувати. Публіка шаленіла від захоплення. Пам'ятаю таку ситуацію на одному з концертів у філармонії після виконання романсу.

Вдома ми його ласкаво звали Котя. Це було природно, за його присутності будь-які конфлікти втрачали гостроту. Невдоволення в нього викликали хіба що мої заняття в музичній школі. Свого сина також назвала Костею, але музикою він не захотів займатися.

Дякую долі за роботу з ним

Концертмейстер Беглецова Любов Олексіївна:

– Пропрацювала з Костянтином Дмитровичем понад 25 років. Дякую долі за такий чудовий подарунок. Ми товаришували сім'ями, були друзями, що ближчі за родичів. Розмова про особливості

того чи іншого виконавця, про репертуар, мистецькі події не було кінця.

Він умів і любив співати. Легко, усміхаючися, «дарував» слухачеві звучання складних партій. Було задоволенням слухати його, здавалося, що позитивізм, щирість, унікальна теплота голосу проникали в серце кожного. Таким був і в ставленні до студентів. Навіть складно визначити, чому він надавав більшу перевагу – роботі зі студентами чи оперній сцені. Тривалий час очолював кафедру вокального співу в Київській консерваторії. Це був професор, котрий обоженював своїх учнів. Ніколи не підвищував голос на когось із них: «Я маю їх навчити, а не сварити. Хочу довести до красивого завершення те, що дано батьками та Всевишнім». А ще жартував: «Щоб могли заробити собі професією на хліб та ще й з ікрою».

Із неабияким терпінням працював над кожною окремою нотою студентів, над звуком, виразністю. Безумовно, Костянтин Дмитрович думав про те, щоб його справа мала гідне продовження. Він був педагогом особливим. Нинішні успішні виконавці, а колишні студенти, презентують не тільки свій талант, а й високе звання свого вчителя. Як радісно від цього! Понад 40 співаків підготував – В. Білоножко, І. Борко, С. Гіга, Р. Горбатенко, О. Кулько, В. Парубець, О. Пономарьов, О. Савченко, брати Приймаки, І. Хрестинюк, В. Червонюк та інші. Деякі з них виступають на різних сценах театрів світу. У нашій аудиторії, як і колись, на одній стіні світліни Огнєвого-вчителя, а навпроти – його учнів. Дякую їм за світлу пам'ять про нього.

«...Ти будеш моїм останнім студентом...»

Ігор Борко, заслужений артист України, соліст Національної опери, ініціатор проведення вечора пам'яті свого педагога. (У його сольному концерті, що відбудеться в Національній філармонії 2 жовтня, виконає окремі твори з репертуару Костянтина Огнєвого – «Чорнобривці», «Одна гора високая...», неаполітанські пісні «Лиш для тебе, Лючіє», та «Мені не забути тебе»)

– Ідея сьогоднішньої зустрічі народилася під час прямого радіоефіру, де я згадував про незабутнього педагога. Дякую Національній радіокомпанії за те, що це стало реальним, що моя давня мрія реалізувалася, бо давно хотілося, щоб на належному рівні вшанувати пам'ять про Костянтина Дмитровича, згадати його тепло, професійний внесок у національну культуру. Із гіркістю згадую, як він казав мені: «Відчуваю, Ігорюк, ти будеш моїм останнім студентом». Віддав купу нот і розписаних партитур. Часом прогулювалися містом і розмовляли про наболіле, а між тим він учив професії та життю. У кожному студентові видобував щось індивідуальне і терпляче шліфував цю грань. Нещодавно у Національній опері з колегами співали у виставі «Травіата» Джузеппе Верді, що присвячувалася світлій пам'яті Костянтина Огнєвого. Пам'ятатимемо його і надалі.

Кореспондент

– Про митця було сказано багато теплих слів, але найкраще про його вокальне мистецтво свідчили виступи тих, хто перейняв його і сьогодні утверджує на сцені.

В концерті співали: соліст Будинку органної та камерної музики Вадим Солодкий, заслужені артисти України солісти Національної опери Ігор Борко, Петро та Павло Приймаки. Вони виконували твори з репертуару свого вчителя в супроводі Академічного оркестру народної та популярної музики під керівництвом народного артиста України Святослава Литвиненка, а наприкінці зустрічі надзвичайно зворушливо звучав твір Едуардо ді Капуа «O, sole mio». Присутні у концертній залі стоячи слухали їхнє виконання.

**На фото Романа РАТУШНОГО:
ведуча вечора Галина БАБІЙ та Ігор БОРКО**

Скарбниця мудрості

30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек

Анастасія Степанівна Кобзаренко – творча, дивовижна, енергійна людина. Понад піввіку віддала роботі в бібліотечній галузі, створила сітку закладів в Україні, унікальний храм культури для дітей в столиці. Вона – непересічна особистість, лідер, професіонал, новатор і... просто жінка. Анастасії Степанівні не байдуже майбутнє країни, якими виростуть ті, кому доведеться приймати естафету наступних поколінь

За багаторічну самовіддану працю у вихованні молоді на засадах духовності, гуманізму і високої моралі у 2009 році Анастасії Кобзаренко, генеральному директорові державного закладу «Національна бібліотека України для дітей», присвоєно найвищу нагороду країни – звання Герой України.

ІЗ МАМИНИХ УРОКІВ

– Родина у нас була невелика, – згадує пані Анастасія. – Тато, мама, брат, сестра і я жили в невеличкому містечку. Сім'я наша не з багатих: мати займалася господарством, а батько працював водієм.

Все трималося на мамі. Вона була відмінним організатором. Мала до всього творчий підхід. Якби жила в Києві, неодмінно стала б акторкою. Між дітьми подеколи виникали суперечки, але мама зауважень не робила, не сварила, протягом тижня прислухалася до них. Чекала на неділю. В будні снідали, обідали й вечеряли, коли кому було зручно. А ось у неділю обідали всі разом. Стіл обов'язково застеляли білою скатертиною. Так було заведено. Після обіду мама починала розмову. Мовляв, давайте поговоримо про те, хто і як вів себе впродовж тижня. Та хто ж зізнається у своїх провинах. Найнеслухнянішим, звісно, був брат. Настя, на відміну, була тихенькою. Брату Миті перепало за двійки, сестрі Катрусі – за поведінку.

Насамперед, мама вчила дітей бути чесними один перед одним, перед родиною, перед собою. Це для неї було найголовнішим. Згодом вона просила дітей розповісти, хто що прочитав за тиждень. Коли у відповідь наступала тиша, вона просила Катрусю взяти книжку, розгорнути саме на тій сторінці, яку вона вкаже, і читати. То був уривок про те, як посварилася баба Палажка з бабою Параскою. Мама обережно нагадувала, що саме так посеред тижня сварилися Катя з братом. Такою була методика виховання.

Майже щотижня в родині читали Шевченка. Але, на жаль, книжка була пошарпана й починалася десь із двадцятої сторінки... Ще мали твори Панаса Мирного та Івана Нечуя-Левицького. Ось відтоді і мріяла Анастасія про книжки, про бібліотеку.

Тато повернувся з війни пораненим, рано пішов із життя. Мама виховувала дітей сама. Всі отримали освіту. Анастасію, як відмінницю, відправили до Дніпропетровська вчитися на бібліотекаря.

Після закінчення Дніпропетровського технікуму культосвітньої

роботи вона працювала інспектором Лихівського райвідділу культури на Дніпропетровщині. А мала лише сімнадцять літ. Обкладалася книжками і читала, читала... Бо ж навколо переважно були люди старші і дівчина не хотіла відставати у розмові з співбесідником.

– А як кипіла робота, – згадує Анастасія Степанівна. – Швидко збирали й організували агітбригади, художню самодіяльність і їхали під час жнив у сільські будинки культури, на токи, у поля, аби дати концерт. Добиралися на волах, упряжених в гарбу... Весело було! Люди поверталися втомленими, але йшли до клубу ще й танцювали до півночі... На жаль, зараз на багатьох клубах замки.

Пізніше Анастасію перевели до Кривого Рогу (неподалік жила родина). Вона працювала завідувачою читальним залом, познайомилася з майбутнім чоловіком, вийшла заміж і разом із ним, військовим, поїхала до Прибалтики.

Влаштуватися за спеціальністю було важко. Обійшовши всі бібліотеки, чула одне запитання: «А пані знає литовську мову? Зі знаннями російської не беремо на роботу!»

Допоміг командир частини, в якій служив чоловік. Він уважно дослухався до завзятої й тямущої україночки, що була згодна працювати хоч прибиральницею, аби тільки в бібліотеці.

Через тиждень Анастасію Кобзаренко було призначено директором бібліотеки при Будинку офіцерів. Вона швидко включилася в роботу: зробила переоблік книжкового фонду, відкрила доступ до літератури, замовила нові стелажі. Досягла на той час неможливого: їй придбали для голозових виставок магнітофон!

Коли, знову ж таки за призначенням чоловіка, поверталася до Києва, навздогін із Прибалтики отримала нагороду – диплом та грошову премію в тисячу карбованців!

У столиці їй запропонували роботу в бібліотеці, що на вулиці Толстого. Першого ж робочого дня взялася за переобладнання читальної зали. Якось приїхали поважні особи з Москви і їх привели до Кобзаренко. Хтось із гостей здивовано зауважив, що подібного у Білокам'яній не бачив, лише в журналах.

А її не покидали думки та мрія про свою бібліотеку...

КНИЖКОВИЙ ХРАМ МАЙБУТНЬОГО

Довелося Анастасії Кобзаренко попрацювати і на посаді інспектора відділу бібліотек республіканського Міністерства культури. Вирішувала питання функціонування та розвитку мережі дитячих бібліотек України. Із задоволенням згадує співпрацю з колишнім міністром культури УРСР Ростиславом Бабійчуком. Думка ж про створення бібліотеки для дітей майбутнього не полишала її ні на мить. Водночас хотіла підносити й українське мистецтво.

У результаті тісної співпраці з головним архітектором (важливо сказати, що лише четвертий варіант проекту задовольнив вимоги Анастасії Степанівні), скульпторами, художниками вона реалізує проект будівництва нового приміщення бібліотеки для дітей з унікальною архітектурою та художнім оформленням: у старовинному народному стилі кераміки – глазури на одній зі стін відображено історію книгодрукування, оформлено кімнату казок, на стінах якої зображено понад триста літературних героїв, вестибюль із басейном прикрашений дивовижними керамічними квітами, що не тільки заворожують, а й пробуджують фантазію у дітей.

Бібліотека оздоблена металевими кованими і кольоровими вітражами. Читальну залу для учнів середнього шкільного віку прикрашає гобелен ручного ткацтва. Дитяча мрія Насті збулася. Тепер вона спостерігає за

маленькими відвідувачами, які, переступивши поріг храму, завмирають від здивування й захоплення прекрасним. Анастасії Степанівні вдалося досягти найголовнішого – бібліотека стала тим місцем, де різноманітними барвами віддзеркалюються фантазії та мрії дитинства, де кожен прилучається до духовності.

КНИГА ТВОРИТЬ ЛЮДИНУ

– Основний пріоритет нашої діяльності, – говорить пані Анастасія, – формувати через книгу й читання на основі духовних і культурних цінностей особистість дитини: гармонійно розвинену, виховану, національно свідому.

Палац дитячої книги на Нивках загальною площею три тисячі кв. м прочинив двері для відвідувачів у грудні 1978 року. Сьогодні він у списку архітектурних пам'яток Києва.

Нові можливості, що відкрилися перед бібліотекою, дозволили вирішити питання безкоштовного обов'язкового примірника дитячої літератури, сформувавши практично весь репертуар національної дитячої книги, виданої в Україні. Є у цьому храмі і колекція рідкісних цінностей: близько 16 тисяч книг та періодичних видань XIX – першої половини XX століття.

Анастасія Кобзаренко вміє прогнозувати та йти в ногу з часом. Вона підтримала творчі ідеї 90-х років і бібліотека стала лідером у справі комп'ютеризації та інноваційних форм із користувачами. Вчасно налагоджено формування електронного каталогу, заклад має доступ до Інтернету, власний веб-сайт, що реалізується українською, англійською й російською мовами, користується популярністю за межами України.

Завдяки працівникам – творчим, талановитим, високопрофесійним фахівцям – бібліотека з перших днів існування вирізнялася цікавою змістовною діяльністю. Сьогодні вона є ініціатором багатьох сучасних, прогресивних форм роботи з дітьми. Тут працюють чудові об'єднання та гуртки, лекторії, ляльковий та драматичний театри.

Сьогодні у фондах Національної бібліотеки України для дітей зберігається до 600 тисяч примірників книжок, періодичних видань, аудіовізуальних матеріалів, у тому числі 15 тисяч книжок мовами народів світу. Її послугами щорічно користується близько 20 тисяч читачів. Бібліотека є консультативним центром для 1208 спеціалізованих закладів для дітей.

Анастасія Кобзаренко – генеральний директор Національної бібліотеки України для дітей, Герой України. Здавалося б – мрія здійснилася. А вона йде далі. Кожен її день насичений, багатогранний, напружений і водночас творчий. Це – робота, яка зігриває душу. Мабуть, це і є мистецтво бути жінкою-керівником, непересічною особистістю, лідером. Жінкою, задоволеною у житті, квіти, книги і дітей.

Майстер із Чернівців

Цього літа під час відпустки мені пощастило побувати проїздом у чудовому українському місті Чернівцях. І хоча часу було обмаль, не могла не скористатися нагодою відвідати центр, походити красивими, залитими щедрим сонцем вуличками, помилуватися відомими архітектурними пам'ятками й краєвидами, а також завітати до Чернівецького обласного художнього музею, де серед інших експозицій демонструвалася виставка місцевого художника Олександра ПРИХОДНЮКА

На полотнах, розміщених у затишних, добре освітлених залах, буяла самобутня природа Буковинського краю, височіли башти знаменитої Хотинської фортеці, відкривалася панорама мальовничого узбережжя Егейського моря поблизу Афона в Греції... Розглядати картини було тим цікавіше, що коментував їх і розповідав про себе... сам автор.

Олександр Якович, якому цього року виповнилося 75, народився на Хмельниччині, але вже понад п'ятдесят літ мешкає на Буковині. Він не має спеціальної художньої освіти, однак малює з дитинства. Живописні «університети» Сашкові допомагали проходити справжні художники-професіонали – брат матері Іван Кодинець і його син Григорій, а також сусіди Юрій Заболотний та Іван Даниленко.

За свій довгий вік Олександр Приходнюк займався багато чим: учителював, був комсомольським і партійним працівником, співав у хорі, танцював у ансамблі пісні й танцю, керував хором колективом, грав на фортепіано, акордеоні, гітарі, трубі й кларнеті, писав вірші й навіть хотів стати актором. Та завжди найбільше, найкомфортніше він почувався у рідній образотворчій мистецтві, де міг якнайкраще, якнайповніше розкрити себе.

Митцеві особливо до вподоби станковий живопис. Його пензлю належать понад 3000 картин. Роботи Олександра Приходнюка зберігаються в

Чернівецькому художньому музеї, приватних колекціях шанувальників живопису в Україні, державах СНД, Австрії, Ізраїлі, Італії, Канаді, Німеччині, Польщі, Румунії, США, Японії. Художник брав участь майже у 140 колективних виставках в Україні й за кордоном. Цього року він представив свій сорок третій персональний вернісаж.

Більше як півстоліття Олександр Приходнюк займається улюбленою справою. Він – член Національної спілки майстрів народного мистецтва України (заступник голови її Чернівецького осередку), заслужений майстер народної творчості

України, лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича, має урядові нагороди й інші відзнаки. Та найголовніше те, що він був і залишається людиною неймовірно щирою, відкритою, активною, сповненою грандіозних планів. Його картини несуть позитивну енергетику і це відчувають глядачі. А чи не в постійному прагненні самовдосконалення, небайдужості, захопленні творчістю криється секрет вічної молодості людської душі?

Ольга ГОЛИНСЬКА

Є виставки розрекламовані і тому модні. Про них пишуть глясові журнали, а «золота молодь» ходить на них, як на Сезони моди – квапиться, ніби на роботу. Та, дякувати Богові, відкриваються сьогодні й інші виставкові проекти. Цінні самі по собі. Знакові для знавців. Саме до таких можна віднести «персоналку» севастопольського художника і сценографа Юрія Чурсина, що експонується у столичному Центральному будинку художника. Першу в Києві

Проект, приурочений до 70-ліття та 45-річчя (!) творчої діяльності метра, включає як хрестоматійні сценографічні роботи, так і, власне, живопис. Як художник-постановник Юрій Корнійович працював у театрах Харкова, Полтави, Сімферополя, а прославився завдяки багаторічній (з 1972 року) співпраці з головною сценою Криму – Севастопольським російським драматичним театром ім. А. Луначарського. За новаторську постановку «Є така партія!» за п'єсою І. Рачади він був номінований на Державну премію УРСР ім. Т. Г. Шевченка. Сьогодні у Будинку художника серед інших робіт майстра можна оцінити його вирішення цього революційного (в усіх відношеннях) спектаклю: сценографія в кубофутуристичній стилістиці, на відміну від теми постановки, досі не застаріла.

Його живопис (в експозиції представлені роботи останніх років) відрізняє святково-яскрава палітра і... деяка вітражність. Здається, що крізь

Дорога до раю

математично-вивірені, насичені кольором силуети світять жарке кримське сонце. Втім, воно й не дивно: окрім картин олією, Чурсин є автором безлічі фресок, мозаїк і вітражів, що прикрашають різні будівлі Севастополя і АРК.

Сюжети чурсинського живопису теж «родом» із Криму, де море досі шепоче тим, хто вміє чути, старогрецькі міфи. А архітектура берегових міст – немов ожила казка, а може, романи Олександра Гріна. Самі назви картин – «Ритми Балаклави», «Севастополь. Південна бухта», «У берегів Тавриди», «Мелодії Херсонеса» – звучать як музика. Майстер переносить глядача у чарівний, практично райський світ гармонії форми та кольору, де море, і чайки, і мушлі, і сині скелі застигли ласкавою вічністю. Саме так відчуваєш себе,

потрапивши до реального Криму влітку: спокій, мир на душі – і немов немає часу, життя нескінченне і прекрасне. У райському кримському живописі до рогацінним подарунком від гармонійного Всесвіту стає все. Навіть туристи, чия метушня в реальності так дратує, у Чурсина виявляються гармонійною та невід'ємною часткою загальної картини свята і млості («Балаклавські суненіри»).

Останніми роками художник особливо увагу приділяє сюжетам зі старогрецької міфології. Це закономірно: хто має вуха – воістину чує. Як народжувалася з піни морської Афродіта – десь зовсім поряд, на кримському узбережжі («Народження Афродіти»). Як ніс через Чорне море Європу Зевс, що перетворився на бика

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Чурсин Юрій Корнійович – член НСХУ, член СДУ, художник театру, живописець, монументаліст, дизайнер, викладач. Народився у Луганську в 1941 році. Навчався в Луганському художньому училищі у Г. Хаджієва. 1966-го закінчив Харківський художній інститут, вчився в майстерні професора Б. Косарева. Із 1972 року працював у Севастопольському російському драматичному театрі ім. А. Луначарського. В різних театрах Криму й України здійснив сценографію близько 100 спектаклів.

Із 1978-го працював як живописець, монументаліст і дизайнер. Як художник-монументаліст використовує різну техніку: розпис темперою, фреска, сграфіто, мозаїка, енкаустика, вітраж. Зокрема, автор фресок і сграфіто в залі виставки голограм у Херсонському державному історико-археологічному заповіднику.

(«Викрадення Європи»). У «міфологічному» циклі, як і в попередніх картинах, захоплюють не тільки сюжети. Майстра відрізняє дивне відчуття кольору. Проте... Якщо вдуматися, і сам Крим із морем, сонцем, горами, глиною, камінчиками у прибої, величним Херсонесом, пам'яттю про стародавню Ойкумену – саме такий. Отже, хто має очі та душу – бачить.

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Театр. Чехов. Ялта

Фотоміті фестивалю

IV Міжнародний фестиваль театрального мистецтва під такою назвою пройшов у Криму. Цьогоріч оргкомітетом заходу було отримано 51 анкету-заявку від мистецьких колективів із 17 країн світу. Організатори вибрали та запросили 11 вистав професійних театрів із України, Росії, Франції, Ізраїлю, Естонії, Іспанії, Азербайджану та Казахстану. Як відзначив голова журі, поет і драматург Юрій Рибчинський, цей театральний форум не ставить собі за завдання показувати лише чеховські п'єси. Його мета – формувати афішу з вистав, в яких чеховські традиції відчужаються найбільш яскраво, а пріоритетним є дух психологічного театру. Члени журі вручили театрам-учасникам спеціальні призи – «Хрустальні фронтони» – мініатюрні копії фасаду Ялтинського театру імені А. Чехова, збудованого ще за життя драматурга.

«За оригінальне трактування чеховського спадку» нагороджений Російський драматичний театр імені О. Пушкіна (Росія, Якутськ). Вірочка – Катерина Нарішкіна (інсценізація оповідання А. Чехова)

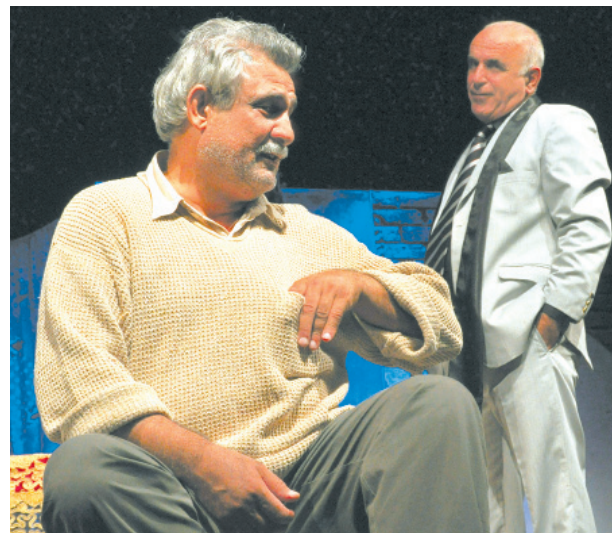
Криворізький театр музично-пластичних мистецтв «Академія руху» нагороджений «За яскраву образність та виразний синтез образотворчих засобів» (вистава «Процавай, зброє» за Е. Хемінгуейм)

«За сучасне прочитання поетичної класики» приз отримала вистава «Лісова пісня» Лесі Українки Київського театру юного глядача на Липках. Мавка – Анжеліка Гирич, Мати Лукаша – Валерія Чайковська

«За ексцентричність та органічне втілення поезиї автора» у спектаклі «СмраХ» за творами Д. Хармса приз отримала Російська театральна школа (Естонія, Таллінн)

Азербайджанський академічний національний драматичний театр із Баку відзначений «За високу акторську майстерність» (вистава за п'єсою «Покаяння» Г. Міраламова)

Театр французького шансону «Лазурна Ніцца» (Франція) журі відзначило «За розвиток традицій французького імпресіонізму в сучасній музичній драматургії» (вистава «Мелодрама в будуарі»)

Мадридський театр Trbuene отримав призи одразу у двох номінаціях за виставу «Вишневий сад» А. Чехова. Ірина Куберська, режисер і виконавиця головної жіночої ролі, нагороджена у номінації «За кращу режисуру», весь колектив театру відзначений спеціальним призом ПАТ «Енергобанк» – «За кращий акторський ансамбль»

Олександр ЧЕПАЛОВ
Фото автора

Шоколялька

У Шоколадному будиночку в рамках Всеукраїнського огляду-конкурсу вистав театру ляльок, який проводив Український центр УНІМА, пройшла всеукраїнська виставка «Сценографія театру ляльок». Філія Київського національного музею російського мистецтва «Дитяча картинна галерея» гостинно представила створені протягом останніх двадцяти років роботи художників-лялькарів із усієї України

Свої роботи на виставці представили Василь Безуля (Полтава), Василь Виходцевський (Київ-Лебедин), Ольга Войткевич-Шевченко (Херсон), Ірина Гололобова (Луганськ), Ольга Гоноволіна (Херсон), Тетяна Горбенко (Київ), Микола Данько (Київ), Наталя Денисова (Харків), Віра Задорожня (Київ), Ростислав Котерлін (Івано-Франківськ), Наталя Косарева (Рівне), Інна Кульчицька (Львів), Віктор Нікітін (Дніпропетровськ), Михайло Ніколаєв (Хмельницький), Василь Остапенко (Кіровоград), Анатолій Павлик (Донецьк), Марія Погребняк (Київ), Людмила Ресенко (Сімферополь), Світлана Софронова (Сімферополь), Карина Чепурна (Черкаси), Тетяна Шабанова (Вінниця), Володимир Якубовський (Тернопіль).

Увазі відвідувачів були запропоновані ескізи, малюнки, макети, інсталяції, елементи декорації і, звісно ж, ляльки – на будь-який смак і штиб. Найрізноманітніші домовички, лісовички, принцеси, королі та королеви, феї, численні варіації персонажів «Лісової пісні» Лесі Українки та українського вертепу. Втім чимало є й ляльок, створених до вистав за творами світової класики: «Король Лір» В. Шекспіра, «Наталка Полтавка» І. Котляревського, «Любов донна Перлімпліна» за Ф. Г. Лоркою, оповідання А. Чехова, «Цигани» О. Пушкіна тощо.

Навіть одного погляду на ці роботи достатньо, щоб зрозуміти, наскільки приголомшливими можуть бути персонажі цілком дорослих творів у ляльковій інтерпретації. Часом навіть значно більш промовистими, аніж у театрі «живих людей». А чудові й милі ляльки для дитячих вистав – скільки вже в них закладено доброти, ніжності, чуйності. Так і хочеться одразу з виставкової зали перейти до глядацької зали якого-небудь лялькового театру, щоб побачити, як ці ляльки оживають у майстерних і спритних руках акторів.

Надія СОКОЛЕНКО
Фото авторки

Відьма. Віра Задорожня

«Наталка Полтавка». Карина Чепурна

Ескіз Миколи Данька

«Король Лір». Наталя Денисова

«Цигани». Віктор Нікітін

«Антігона». Наталя Денисова

«Джек і бобове дерево». Ольга Войткевич-Шевченко

Авторська лялька Василя Безуля

Кому потрібний холодний клуб?

Сільські будинки культури, які взимку не опалюються, будуть на замку

Треба чесно визнати, що наслідки кількох хвиль економічної кризи в Україні досі не ліквідовані. Найболючіше вона позначилася на функціонуванні сільських закладів культури. Із 1991 року кількість бібліотек у країні зменшилася на 3,5 тисячі, а клубних закладів – майже на чотири тисячі. Хоча відтоді минуло чимало часу, але фактично будівництво нових клубів на селах припинено. Серед нині працюючих значна частина знаходиться у незадовільному технічному стані.

В якому саме – достеменно ніхто сказати не може, бо подібного обліку сьогодні просто не ведеться

Підготовка закладів культури до зими – це справа не осені. Як відомо, сани готують улітку. Наприклад, на Харківщині на ремонт будинків культури цього року виділено аж 762 тисячі гривень. Тільки на капітальному ремонті Чугуївського і Лозівського РБК та палацу культури «Хімік» у Первомайську вже освоєно 530,4 тисячі гривень. Що ж залишається решті закладів? При тому, що 50 відсотків (а це 166 будов) усіх будинків культури області потребують кардинального ремонту. Із всієї мережі сільських клубів 62 відсотка (це 189 споруд) ледь не в аварійному стані. Отже, на кожен такий заклад, припадає по 653 гривні.

Що ж такого можна зробити за ці гроші, якщо там необхідно полагодити покрівлю, опалювальні системи, фасади, глядацькі зали, сцени, замінити віконні та дверні блоки? Відверто кажучи, нічого.

Як наслідок, сільські клуби в області розвалюються або продаються, оскільки місцева громада не може їх утримувати. Мережа клубних закладів невинно зменшується. Зникли вони у селах Новософіївка Богодухівського, Веселе Первомайського, Стара Гнилиця Чугуївського, Золочів Золочівського районів.

Там, де ще функціонують клуби у літній період, у зимовий їх робота проблематична. Цього року тільки у 36 установах вдалося відновити роботу опалювальних систем, – зізнається начальник управління культури Харківської облдержадміністрації Дмитро Кузнецов.

На решту не вистачило грошей. 50 відсотків опалювальних систем у сільських клубах знаходяться у неробочому стані. У комфортних умовах взимку відвідувачі перебувають тільки у 193 (це 64 відсотка від усіх наявних в області), які опалюються газом або вугіллям. Решта, на жаль, опалюється електричними опалювачами або дровами. Зважаючи на реалії сьогодення, можна передбачити, що дрова можуть не заготовити, а на електроенергію бракуватиме коштів. Такий клуб у холодну пору року, напевне, перебуватиме на замку.

До загострення соціально-культурних проблем на селі призвів насамперед занепад сільського господарства. У 90-ті роки виробництво сільськогосподарської продукції зменшилося вдвічі. Тільки п'ять років тому розпочалося деяке зростання

обсягів виробництва. Але ще рано говорити про відродження села. За даними вибіркового обстеження домогосподарств із питань економічної активності, приблизно три мільйони осіб, або більше третини працездатних сільських жителів України, незайняті, тобто не працюють як наймані особи, не мають ніякої власної справи і не виробляють товарної продукції в особистих господарствах. Оскільки СБК здебільшого знаходяться у власності місцевих громад, то через відсутність потужних виробництв на території не надходять достатні податкові надходження до місцевих бюджетів. А тих коштів, що надходять із області чи району, вистачає тільки на зарплату і сплату комунальних платежів.

А хто може прийти до клубу, якщо у залі така ж температура як на дворі? Таких СБК як Шарівський, що у Богодухівському районі Харківської області, в Україні достатньо. Збудований ще 1883 року, він багато разів ремонтувався. Але той ремонт зводився нанівець, оскільки клуб не опалювався. Взимку стіни промерзли, мокрили і пліснявіли. Відпала штукатурка. Коштів у місцевої громади не було.

Зрештою, допомога надійшла з обласного бюджету – 200 тисяч гривень. Клуб було газифіковано, а відтак і налагоджено опалення. Тепер односельці охоче проводять тут своє дозвілля і взимку не припиняють роботу гуртки, виступають колективи художньої самодіяльності.

Останніми роками газифіковано і тим самим врятовано від руйнації Високопільський СБК Валківського, Хрущово-Микитівський СБК Богодухівського, Старосалтівський СБК Вовчанського, Просянський СБК Нововодолазького районів, Близнюківський РБК тощо. Але їхня кількість, на жаль, занадто незначна, щоб говорити про вирішення проблеми з опаленням клубів у селах та райцентрах області.

Як не виділяються гроші з державного бюджету, то відрядно, що подекуди все-таки є ентузіастів від культури, котрі не сидять склавши руки і не скаржаться на «об'єктивні труднощі», а наявними силами та можливостями намагаються вирішувати проблеми.

Фольклорний колектив «Українські вечорниці», котрим керує Лариса Коваленко, з Писко-Радківського СБК Борівського району складається

з 15 учасників, із яких 11 пенсіонерів. Якщо в інших селах до клубу ходить лише молодь на дискотеку, то тут літні люди охоче збираються вечорами на репетиції, щоб гідно виступити у Харкові чи Києві, записують у навколишніх селах нові пісні, обряди, звичаї.

Клуб не обігрівався впродовж 20 років. Та кілька років тому культпрацівники самотужки за підтримки спонсорів збудували невеличку кочегарку. Таким чином репетиції учасників «Українських вечорниць» тепер не припиняються і взимку.

Аналогічним способом вирішили проблему з опаленням і в Гетьманівському СБК Шевченківського району. Будова клубу підключена до централізованої системи теплопостачання. Оскільки заклад культури не спроможний оплатити такі комунальні послуги, то спонсором виступає сільськогосподарське підприємство імені Ватутіна. Приміщення, зведене ще 1966 року, завдяки підприємцям ще й періодично ремонтується.

Словом, багато що у цій справі залежить від держави, але й чимало – від небайдужості та професіоналізму людей на місцях.

Володимир СУБОТА,
власкор. «Культури і життя»
Харківська область

Заповідна краса на світлинах

В Історичному музеї Львова, що на Площі Ринок, завершила свій маршрут мандрівна виставка фотографій «Заповідна Україна»

Стартувавши в листопаді минулого року в Києві, вона вже побувала у Херсоні, Сімферополі, Дніпропетровську та Харкові. Це своєрідний звіт про подорожі заповідними територіями країни, що здійснили озброєні фотоапаратами професійні фотохудожники і численні аматори. З експозиції, для якої відібрано 50 кращих світлин із 700 представлених на конкурс, постає вся наша мальовнича Україна – від Карпатських гір до узбережжя Криму.

Організаторами цього творчого змагання туристів-фотографів, що тривало впродовж трьох місяців минулого року, стали Проект Програми розвитку ООН в Україні та Глобального Екологічного Фонду «Зміцнення управління та фінансової стійкості національної системи природоохоронних територій в Україні, Державна служба заповідної справи України, Всеукраїнська громадська організація «Асоціація природоохоронних територій України». Змагання присвятили Міжнародному року біорозмаїття.

Підсумкова виставка не лише радує чарівністю пейзажів, а й спонукає кожного відвідувача замислитися, чи по-господарськи ми ставимося до збереження дарованого нам матінкою-природою розмаїття флори і фауни, чи належно дбаємо про недоторканість краси рідного краю. Нині, за даними ООН, під загрозою зникнення перебувають понад 7 тисяч видів тварин і майже 60 тисяч видів рослин. Загроза не оминула й

Україну – її «Червона книга» за останні п'ятнадцять літ потовщала майже на третину. Прикро, що поза свідомістю більшості наших громадян залишаються факти вимирання тварин, рослин, риби... А втрата біорозмаїття загрожує нестачею харчових продуктів, деревини, лікарських засобів, джерел енергії, зменшує можливості для відпочинку та туризму, адже саме воно є запорукою екологічного здоров'я всієї країни. Про це нам слід пам'ятати повсякдень, а не лише під час масових природоохоронних акцій під егідою ООН.

Найбільш привабливими об'єктами фотографування, як і слід було чекати, виявилися Карпатський біосферний заповідник, Ялтинський гірничо-лісний заповідник, Карпатський національний природний парк та Кримський природний заповідник. Але не обійдені увагою і національний природний парк «Синевир», природний заповідник «Горгани», Шацький національний природний парк, Карадазький природний заповідник, Опукський природний заповідник, національний природний парк «Подільські Товтри», національний природний парк «Сколівські Бескиди», національний природний парк «Святі гори», Дніпровсько-Орільський природний заповідник, національний природний парк «Великий Луг», Луганський природний заповідник, різноманітні заказники та окремі пам'ятки природи. Оглядаючи представлені світлини, переконуєшся, що

Фото Олександра Фатєєва «Тихий вечір в балаклавській бухті»

Фото Юрія Пекеліса «Мелодія ріки»

маємо надзвичайно розмаїтий і масштабний природно-заповідний фонд, із мальовничими ландшафтами та безліччю усіляких цікавинок.

Перше місце в конкурсі завоювала світлина херсонця Юрія Пекеліса «Мелодія ріки», на якій бачимо оповиту вранішнім туманом річку Яремчу в Карпатському національному природному парку. На другому місці – фоторобота «Вечір Мармаросів» киянина Олександра Котенка з його чудової пейзажної серії, присвяченої Карпатському біосферному заповіднику. На третьому – фотографія гори Писаний Камінь, яку закарбував у своїй Івано-Франківській області Роман Федоришин.

Серед інших учасників конкурсу, удостоєних відзнак, слід назвати Ольгу Демченкову з Херсона. Її поетична світлина «Захід сонця на мисі Айя» дістала найбільше схвальних відгуків відвідувачів Інтернет-порталу, де міститься офіційна сторінка конкурсу. Тож Ольга удостоєна глядацького призу. Слід зауважити, що всі конкурсні роботи – це виключно документальні зображення, а не фотоколажі чи фотомонтажі. Наші краєвиди такі красиві, що не потребують ретуші чи будь-яких підмалювань.

Успіх проведеного фотоконкурсу надихнув його організаторів на продовження акції. Днями Програма розвитку ООН в Україні у партнерстві з Гете-Інститутом оголосили конкурс на кращу відеороботу за двома номінаціями: «Заповідна Україна» та «Немає іншого Дніпра». Мета нового творчого змагання – висвітлення сучасного стану природно-заповідного фонду держави та водних ресурсів

басейну Дніпра, питань покращення й збереження біорозмаїття. Конкурс триватиме з 7 вересня до 7 листопада 2011 року.

Тепер організатори надають шанс усім небайдужим до краси навколишнього світу, озброєних відеокамерами, висловити свою об'єктивну думку про побачене в мандрах басейном Дніпра та природними заповідниками. Це можуть бути документальні хроніки, відеоколажі, міні-фільми або й повноцінні кінострічки. Не виключено, що в таких роботах будуть оприлюднені документально зафіксовані факти нехлюйського ставлення до природи, порушуватимуться болючі природоохоронні проблеми, що чекають свого вирішення. Організатори конкурсу не обмежують творчу думку авторів, тож на успіх у цьому змаганні можуть розраховувати перш за все автори робіт, що нестандартно, креативно мислять і мають власний погляд на стан довкілля.

Станіслав ЗМІЄВСЬКИЙ
Фото з сайту photo.bigmir.net

Афіша фотовиставки

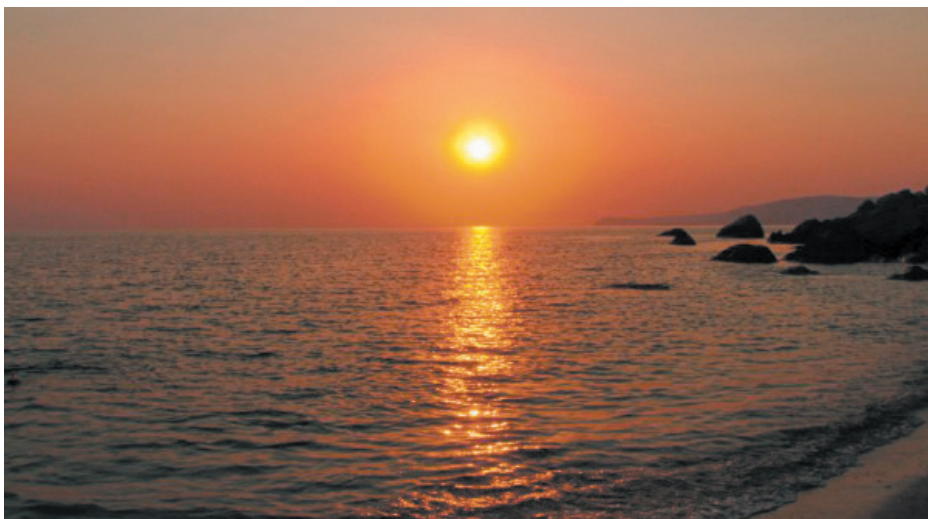

Фото Ольги ДЕМЧЕНКОВОЇ «Захід сонця на мисі Айя»

Фото Романа Федоришина «Гора Писаний Камінь»

Міжнародне кіно під київськими зорями

Цьогоріч кінопокази та основні події фестивалю організатори вирішили провести у форматі open air – на свіжому дніпровському повітрі. Місце дислокації фестивального майданчика впродовж шести днів – Софійська площа. Спеціальна соціальна програма, організована спільно з ООН, а також музична програма кінофестивалю і ретроспективи пройшли у Золотих воротах (усередині історичного комплексу). Як відбувалася головна кіноподія осені в Києві дізнавалася кореспондент «КіЖ» Яна ЛЕВИЦЬКА

Церемонія відкриття одного з головних кінофорумів України пройшла в незвичайному форматі. Без традиційної червоної доріжки та звичного офіціозу, просто неба у центрі столиці, де в імпровізованому кінозалі зібралося близько трьох тисяч шанувальників кіно.

Кіногурманам навіть не завадив той факт, що на вулиці вже далеко не травень місяць і ввечері вже досить прохолодно. Бажання стати частиною масштабного дійства й насолодитися якісним кінопродуктом узяло гору.

На кіноперегляд «під зорями» прибули зірки українського, російського та європейського кіно. Серед них – режисери і продюсери фільмів – учасників фестивалю: Зандер Франкін (Нідерланди), Євгеніо Капуччіо (Італія), Мілош Мілошевич (Сербія), Вінсент Лукасен (Австрія), члени художньої ради фестивалю: Руслана Писанка, Володимир Бистряков, Олександр Ітигілов, Ніна Ільїна, відомі російські актори Петро Зайченко та Анатолій Кот, котрий разом з українською телеведучою Юлією Литвиненко вів церемонію відкриття.

Цього року на фестивалі виділили дуже мало грошей. Подейкували навіть, що він не відбудеться зовсім, потім перенесли з червня на вересень і з закритих залів – на вулицю. Столичним модницям довелося одягатися в закриті вбрання, а закордонні гості взагалі одягнули теплі речі, відчувши прохолодні обійми київської осені.

Генеральний продюсер фестивалю Федір Крат і президент КМКФ Ольга Сумська зі сцени привітали

Ведучі кінофестивалю

Руслана Писанка

всіх, хто зібрався, та подякували тим, хто допоміг в організації кінофестивалю. Перш ніж погодитися очолити КМКФ-2011, народна артистка України довго не роздумувала: «Як і будь-яка актриса, люблю кіно і вболіваю за долю вітчизняного кінематографа. Так що ця тема мені досить близька. Моєї активної позиції вистачить для того, щоб упоратися зі сформованою ситуацією. Цей фестиваль відрізняється від попередніх тим, що ми вирішили провести його біля стін Софії Київської. Тут немає червоних доріжок, гламуру, але є природність, органічність, кіно і музика. Думаю, цей формат припаде киянам до душі, адже під відкритим небом насолоджуватися кіно зможуть усі бажаючі. При

навному бюджеті це дуже вдалий і найбільш оптимальний варіант».

Першу нагороду КМКФ 2011 вручили польському режисеру, легенді польського кіно – Яну Новицькому за внесок у розвиток кіномистецтва у світі. Анджело Іаконо – продюсер фільмів Федеріко Фелліні та голова журі короткометражних фільмів Kievfilmfesty – у своєму вітанні кінофестивалю відзначив, що це його перший візит в Україну, проте далеко не останній. За його словами, Іаконо планує здійснити в Києві свій наступний кінематографічний проект.

Окрім італійського режисера до складу журі короткого метра увійшли: Аталай Ташдикен – володар Гран-прі минулорічного кінофестивалю; Григорій Гладій – відомий канадський та український актор і режисер; Вадим Храпачов – видатний український кінокомпозитор; Матіас Ліндблум – лідер шведського гурту Vasuum, музичний продюсер зі світовим іменем.

Представник ООН Олена Панова (Болгарія) розповіла про спільний соціальний проект із КМКФ, під час якого демонструватимуться фільми, присвячені найбільш гострим та актуальним проблемам сучасності, а також відбуватимуться заходи високої соціальної значущості. Таким чином, на кінофестивалі фільм позаконкурсної соціальної програми Kievfilmfesty «Тіні в раю» в Києві представив відомий голлівудський актор Марк Дакаскос.

Взагалі цього року на фестиваль прислали понад 400 фільмів з України,

Росії, Білорусі, Сербії, Польщі, Латвії, Німеччини, Австрії, Грузії, Угорщини, Великої Британії, Аргентини, Греції, Єгипту, Туреччини, Австралії, Бразилії, США, Італії, Швейцарії, Іспанії та Франції. Для участі в основній конкурсній програмі було відібрано вісім повнометражних картин і 25 короткометражок. І хоча в конкурсній програмі представлені полярні за спрямованістю фільми, всі вони об'єднані потужною музичною складовою. Або це дуже хороша ілюстративна музика, або історія про музику і музикантів. Була навіть пародія на американські мюзикли. Ім'я володаря Гран-прі III Київського міжнародного кінофестивалю стіни Софії Київської почули 22 вересня. Переможцем в основній конкурсній програмі повнометражних фільмів став український режисер Микола Іллєнко за свою стрічку «Тойхтопройшовкрізьвогонь». Отримуючи нагороду, режисер промовив: «Нарешті українці обирають українське». Цього разу фільм-переможець визначали не журі, а прості глядачі. Протягом тижня на сайті КМКФ відбувалося відкрите онлайн-голосування. А ось переможця конкурсної програми «Короткий метр», визначало компетентне журі. Його голова Анджело Іаконо й усі члени журі були солідарні, обравши переможцем стрічку «Через Горі» (реж. Георгій Барбакадзе / Австралія, Грузія). На прохання журі фільм показали після закінчення Урочистої Церемонії закриття кінофестивалю й перед показом стрічки-закриття «Я скажу "Так"». Ведучими церемонії закриття стали: неповторний Еммануїл Віторган та чарівна Юлія Волчкова. Вони нагадали про шість експериментальних знімальних груп, які протягом фестивалю працювали над короткометражками на тему «Любов і музика». А вже «форматом» III КМКФ була потужна музична складова фільмів. Із цих короткометражних стрічок, які знімали студенти-режисери під наглядом старших колег, планують змонтувати повнометражний фільм, який Київський міжнародний кінофестиваль представить на європейських кінофорумах.

Закриття фестивалю разом оголосили генеральний продюсер КМКФ – Федір Крат та президент фестивалю – Ольга Сумська. А Матіас Ліндблум – член журі КМКФ і соліст шведської групи Vasuum виконав три хіти. Щойно він почав співати, в небо злетіли жовто-блакитні кульки. Україна обрала українське.

Фото Алли ЧЕРДИНЦЕВОЇ та Сергія ГАЛУШКА

Ольга Сумська і Віталій Борисюк

Композитор і кіноактор Володимир Бистряков

На горіхи від Рогози

(Продовження. Поч. у № 14–16)

ХИТАВИЦЯ, А НЕ КАЧКА

На похибки лексичного та фразеологічного характеру раз у раз натрапляємо не лише в живій розмові, а й на сторінках періодичних видань, ба навіть у наукових працях і художніх творах. Причина? Тяжіння над авторами слів та зворотів російської мови, прагнення скалькувати ці лексеми й конструкції замість того, щоб знайти щось своє.

В одній із публікацій (та хіба вона одна така?) вжито фразу: «Колеги за слухали Головатюка на зборах і відчитали його за недисциплінованість». Але ж дієслово *відчитати*, як-то кажуть, притягнуто сюди за вуха. Російське *отчитывать* в українській мові має відповідник *вчитувати*, причому комусь (а не когось): «Батько *вчитав* їй за поламану квітку» (Словник за редакцією Агатангела Кримського), – або *прочитувати*: «Добру молитву *прочитали* їй за брехні» (там же). А калька з російської тільки за туманила зміст речення.

За аналогією до російського звороту в переносному значенні *идти на встречу* наші засоби масової інформації вдаються до висловів: «*Пішли назустріч* студентам і відновили їм пільги на проїзд у залізничному транспорті»; «На комбінаті *йдуть назустріч* молодим спеціалістам, які прагнуть піднести ефективність виробництва». Такі словосполучення ненормативні, оскільки в українській мові вислів *йти назустріч* виступає в прямому значенні: «Жодна підвода *не йшла назустріч*, на схід» (Олесь Гончар). Отже, в наведених вище фразах цей зворот годилося би замінити дієсловами *посприяти*, *допомогти* (підмогти).

Сповіщаючи про відкриття нової станції київського метро, одна з газет написала: «Підземний експрес плавно *торкається* з місця». У нашій мові слово *торкатися* означає «*притулятися до козось, чогось; хвилювати, зворушувати*»: «Тремтливий руки матері лягли на його плечі, холодні губи *торкнулися* чола» (Панас Кочура). Тут ця лексема збігається значенням з російським *трогать*. Однак вислів *трогаться с места*, тобто починати переміщатися, українською передається *рушатися з місця*, а не *торкатися з місця*, як це скалькував журналіст.

У діловому мовленні калька особливо багато. «У кімнатах *кидається в очі безпорядок*» – читаємо в протоколі обстеження гуртожитку. Виділений вислів – буквалістичний переклад з російського *бросаться в глаза*. Проте жодної потреби в ньому не було, бо є природний український – *упадати (упасти) в очі*: «Щоразу *впадали* йому в око поодинокі берізки...» (Павло Загребельний). Є ще близький до цього зворот *убирати очі*: «Кожух такий, що *очі вбирає*» (Степан Руданський). Цей вислів уживається тільки в позитивному плані, тоді як перший – *упадати в очі* – може мати позитивне й негативне забарвлення.

Помилково думають ті, хто вважає, ніби російським *расположиться, расположенный* цілком відповідають українські *розташуватися, розташований*, і кажуть: «Супермаркет

розташований поблизу стадіону». Насправді дієслово *розташуватися* означає *тимчасово розміститися, стати, отаборитися*, до того ж, на переконання деяких мовознавців, воно стосується тільки людей, людського колективу, а не будівель, міст тощо: «Біля села була невеличка станційка, де *розташувався* штаб полку» (Олесь Досвітній).

У інших випадках варто вживати слова *розміщати, розмістити, розміщатися, розміститися, отаборитися* («От і цар *отаборився* над морем» – казка), *стояти* («Село Келеберда *стоїть* на лівому березі Дніпра» – Юрій Яновський), *лежати* («Перед ним *лежав* на десяткі кілометрів рівний степ» – Петро Панч).

Зворот *одним словом* (словом) було механічно перенесено з мови північного сусіда на український ґрунт, де його використовують як вставний. Але навіщо? Адже маємо досить популярний у народі тотожний вислів *одне (одно) слово*, яким і належить послуговуватися, а не робити безпредметні запозичення. Те ж саме можна сказати і про низку інших лексем. Слово *інакомислячий*, одним із компонентів якого є активний дієприкметник теперішнього часу, краще замінити більш відповідним морфологічній системі живої української мови *інакодумець*: «*Інакодумці*, чії погляди відрізнялися від догм панівної в СРСР ідеології, оголошували ворогами народу і в кращому разі видворяли за межі країни» (з газети). А замість слова *малоімущий*, що його немає в наших словниках, треба вживати *незаможний, малозабезпечений, низькооплачуваний*: «Зростає кількість *малозабезпечених* родин»; «*Низькооплачувані* мешканці міста дістають допомогу від добровільних організацій» (з газети).

Доходить інколи до курйозів. У одній із радіопередач на правознавчу тему було заявлено: «Він має статус юридичного *лиця*». Російській лексемі *лицо* в юридичному та граматичному значенні в українській мові відповідає *не лице, а особа*. Тому треба писати і казати: «дієслово в формі першої особи однини; він має статус юридичної *особи*».

ПОЇХАВ У ЛЬВІВ ЧИ ДО ЛЬВОВА?

Маю на меті привернути увагу до найпоширеніших помилок, що трапляються в усному та писемному мовленні, зорієнтувати на вибір правильного слововживання, засвоєння сучасних літературних норм – лексичних, граматичних, стилістичних, правописних.

Візьмімо дієслова *слати і стелити*. На перший погляд, різниці між ними нема. Абсолютні синоніми. Та варто провідніювати їх, як переконаність у тотожності похитнеться. У першого будуть закінчення: *стелю, стелеш, стеле, стелемо, стелете, стелють (постіль)*. У другого: *стелю, стелиш, стелить, стелимо, стелите, стелять (килими)*. На жаль, дехто цих відтінків не відчуває, тому й припускається похибок у вживанні лексем.

Від дієслова *боротися* часто неправильно утворюють особові форми. Зокрема, у множині слід казати *боремося*, а не *боремся, борються*, а

не *боряться*, як це можна почути в радіо- й телепередачах, побачити на сторінках періодичних видань.

Вищий ступінь порівняння прикметників зазвичай вимагає після себе прийменників *від, за, над, проти* з відповідними відмінками або сполучників *як, ніж*: «Повітря в горах – дуже прозоре, отже, й видимість тут набагато *краща, ніж* на рівнині» (Олесь Гончар). Однак у поточному мовному вжитку часом доводиться спостерігати відступи від цього правила, коли, щоб утворити вищий ступінь прикметника, вдаються до прислівникової форми з родовим відмінком слова: «У зайця задні ноги *довше* передніх»; «Він *розумніше* свого приятеля». Такі відступи – помилкові. Треба: *задні ноги довші, ніж* (як або за) *передні; довші проти передніх; розумніший за* (від або проти) *свого приятеля, розумніший, ніж* (як) *його приятель*.

Як сказати – поїхав у Львів чи поїхав до Львова? Є таке правило: прийменник у (в) вказує, що дія спрямована всередину предмета, простору, а до – що дія відбувається в напрямі до них. Коли мається на увазі рух до міста, села, селища, то треба ставити прийменник *до*. Отже, *поїхав до Львова*, а не у Львів.

Прийменником у (в) з іменником у знахідному відмінку послуговуємося, визначаючи час за днями тижня: *у понеділок, у середу*, – або з іменником у місцевому відмінку, якщо мова йде про місяці: *у червні, у вересні*. Проте, наголошував Борис Антоненко-Давидович, якщо час визначається за роком, слід користуватися родовим відмінком іменника, а не прийменником у (в) з іменником у місцевому відмінку: ближче буде до нашої мовної традиції *цього року*, а не в *цьому році*, 1970 року, а не в 1970 році. Так само слід казати *торік*, а не в *минулому році, позаторік*, а не в *позаминулому році*; аналогічні будуть і прикметники – *торішний*, а не *минулорічний, позаторішний*, а не *позаминулорічний*. Також – *останнім часом* замість *в останній час, цими днями* замість *на цих днях, іншим часом* замість *в інший час*. Правильно *щочетверга, щосуботи*, а не *по четвергах, по суботах* тощо.

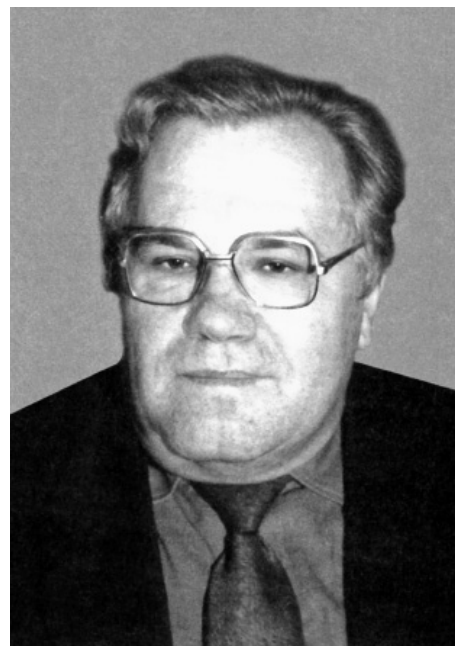
НЕ ІОСІФ, А ЙОСИП

Часто просять відповісти на такі запитання. 1. У російській мові у назвах міст *Севастополь, Симферополь, Тернополь, Крижополь* закінчення однакові – *-поль*. Чому ж в українській *Севастополь і Симферополь* закінчуються на – *-поль*, а *Тернопіль і Крижопіль* – на – *-піль*?

2. Кажуть: вищий навчальний заклад. Отже, аббревіатура має бути ВНЗ, а вживають чомусь вуз. Може, тому, що так вимовляти легше. Але ж для нашої мови більше підходить слово навчальний, ніж калька з російської *учбовий*. Чи маю я рацію?

3. Чому в театральних афішах пишуть: *Нікіта Міхалков, Філіп Кіркоров, Іосіф Кобзон*, а не *Микита Михалков, Пилип Киркоров, Йосип Кобзон*, як цього вимагає український правопис?

4. У програмі телебачення назву відомої кінокомедії Ельдара Рязанова переклали українською «*З легким паром*». Але хіба це правильно? Треба

«*З легкою парою*». Адже йдеться про фізичний стан води при нагріванні, а не про зоране поле (під пар).

Ось відповіді. За часів Катерини II і пізніше було модно називати нові міста чи перейменовувати старі по-грецькому. Неодмінний компонент цих назв – закінчення – *поль* (від *polis* – «місто»): *Маріуполь, Мелітополь, Нікополь, Овідіополь, Севастополь, Сімферополь* (а не *Симферополь*, як дехто пише). Закінчення ж – *піль* походить від українського слова *поле*: *Бориспіль, Іванопіль, Костопіль, Крижопіль, Ольгопіль, Тернопіль, Ямпіль*. У російській мові такої різниці в написанні наведених вище найменувань немає.

Щодо другого запитання. На нього, власне, вже дано відповідь. Ось що пише мовознавець Олександр Пономарів у книжці «Культура слова» (Київ, «Либідь», 1999): «В офіційно-діловому мовленні, на сторінках газет, у радіо- й телепередачах широко використовують слово *учбовий*, хоч його існування в українській мові викликає багато сумнівів, оскільки відсутнє слово *учба*, від якого воно могло б бути утворене. *Учбовий* являє собою спотворене запозичення з російської мови. Замість нього треба вживати *навчальний*: *навчальний план, навчальне приміщення, навчальний заклад, навчальна частина, навчальна практика* тощо. Якоюсь мірою слово *учбовий* затримується в нашій мові через наявність його в аббревіатурі *вуз* (*вищий учбовий заклад*). У роки прискороного зближення мов аж до їхнього злиття слово *вуз*, на жаль, витіснило справжню українську аббревіатуру *виш* (*вища школа*), широкоживану в двадцятих і тридцятих роках, а в творах українських письменників і пізніше: «Дочка в той час училася в Новосибірську, в одному з *вишів*» (Іван Ле). Тепер *виш*, мабуть, варто повернути до активного вжитку».

На третє запитання відповімо так: люди, які пишуть театральні афіші, або елементарно неграмотні, або свідомо ігнорують наш правопис на догоду заїжджим російським «зіркам».

І останнє. «*З легким паром*» чи «*З легкою парою*»? Вибачте, але тут усе таки треба надати перевагу першій назві. Академічний Словник української мови (СУМ) фіксує пар також як синонім слова *пара*. У цьому значенні його вживали й класики української літератури: «Стовп гарячого *пару* виривався з-під покривки самовара» (Іван Нечуй-Левицький); «*З лісу тягне теплим паром*» (Іван Франко).

(Далі буде)

Безмежна краса України. Замок у Дубні

Замок розташований на мисі біля річки Іква в районному центрі Дубно Рівненської області і є державним історико-культурним заповідником. Побудований у 1492 році Костянтином Івановичем Острозьким на місці давньоруського укріплення. Складався з дерев'яних частоколів на земляних валах, які зсередини були забудовані дерев'яними будинками

Це мало ряд недоліків, насамперед оборонного характеру. Такі укріплення легко спалити або просто зруйнувати. Власне, пожежі і змусили князя Костянтина перебудувати фортецю.

На початку XVII століття її переробив Януш Острозький в стилі пізнього ренесансу. Він добудував ще два бастиони з кам'яними вежами. Пізніше замком володіли Заславські, Сангушки, Любомирські. За весь період існування він жодного разу не був захоплений, незважаючи на спроби татар, козаків, російських і шведських військ. Наприкінці XVIII століття, коли в Дубні почалися ярмарки, замок перетворився на палацовий комплекс. Для цього сюди прибув Генріх Іттар, архітектор римської школи, який капітально перебудував замок і палац.

Фортеця захищена оборонним ровом, досить глибоким, що за необхідності заповнювався водами річки Ікви. З боку міста вона укріплена гронверком, який складається з двох 60-градусних бастионів системи Вобана XVII століття і куртини між ними. В'їзні ворота розташовані в триповерховому надбрамному корпусі XV століття, який повністю втратив свій первинний вигляд внаслідок численних перебудов.

У XVI столітті замок охороняли 73 гармати, вироблені у власній майстерні. Три з них збереглися до нашого часу. На території замку розташовані два палаці. На південній частині – палац Острозьких: свого часу в ньому були архіви княжих династій, на північній – палац Любомирських.

Особливістю південно-східної частини замку є палацовий флігель кінця XVI – початку XVII століття. Спочатку, можливо, цей флігель був одноповерховим. Будинок мав гонтову покрівлю. Нинішнього вигляду палац набув наприкінці XVIII століття, коли добудували другий поверх. Тут зберігалися архіви князів Острозьких, Заславських, Любомирських, Сангушків, а також багатства місцевої шляхти.

Під замком знаходилися підземні ходи, де ховалися місцеві жителі, зберігалися запаси провіанту та води. У підземеллях сиро, темно і тріхи моторошно – навколо тільки старовинна кладка.

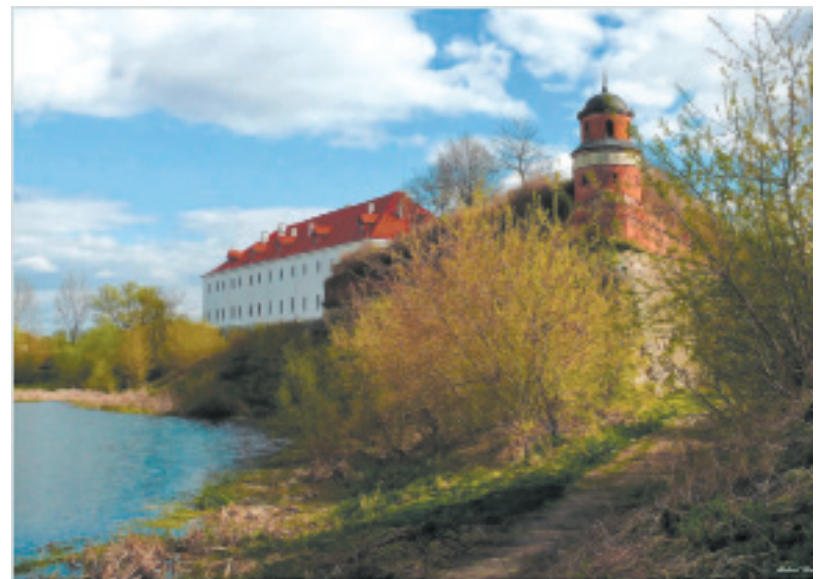
Кожен замок в Україні має свої легенди і цей не є винятком.

Замковий палац прикрашає майже декоративна вежа Беатка. Із нею і пов'язана легенда. На початку березня 1577 року в замку готувалися до весілля племінниці власника міста князя Острозького, Беати. Але до Дубна підійшли татари – і гостям уже було не до весілля, вони тікали в паніці. Дівчина, здивована шумом, почувши про напад кочівників. Беата була хоч і гарненька, але вельми недалека особа, про татарів нічого не знала – от і почала розпитувати служниць, що це за народ. Служниці виявилися не набагато розумніші, тому й розповіли про те, що чули самі: мовляв, татари – це люди, що народжуються сліпими, як цуценята, а на голові мають роги. Дияволи, одним словом.

Хто б втримався від спокуси побачити людей із рогами? Але побачивши під стінами ворогів, що перешкодили їй весіллю, наречена так розсердилася, що вистрілюючи з гармати, потрапила в намет хана. Татари настільки здивувалися, що одразу зняли облогу.

А ще фортеця Дубна фігурує в повісті Гоголя. Мешканці дуже пишаються цим. Тут щорічно проводиться рок-фестиваль «Тарас Бульба».

Яна ЛЕВИЦЬКА

КАСИР	<p>ПОВІДОМЛЕННЯ</p> <p>Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679</p> <p>П.І.Б. _____</p> <p>Адреса доставки: індекс _____ м. вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____</p> <p>Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)</p> <table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> <p>Сума, грн _____</p> <p>Платник (підпис) _____</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12													
КАСИР	<p>КВИТАНЦІЯ</p> <p>Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679</p> <p>П.І.Б. _____</p> <p>Адреса доставки: індекс _____ м. вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____</p> <p>Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)</p> <table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> <p>Сума, грн _____</p> <p>Платник (підпис) _____</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12														

Для того щоб передплатити газету «Культура і життя», необхідно:

- заповнити квитанцію;
 - сплатити в будь-якому банку;
 - надіслати копію оплаченої квитанції
 - поштою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; – факсом: (044) 498–2363, 498–2364;
 - електронною поштою: sydorenko.iryana@gmail.com.
- Щодо передплати звертатися до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498–2364

Газета «Культура і життя»

Засновники: Міністерство культури і туризму України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Видавець: Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України
Директор Олеся БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Склад Видавничої ради

Олеся Білаш – директор видавництва, **Вікторія Лісничка** – заступник міністра культури України, **Олена Чердніченко** – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МКТ, **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва МКТ, **Лариса Лебедівна** – завсектором мовної політики МКТ, **Михайло Швед** – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МКТ, **Ольга Дарибогова** – начальник управління міжнародних зв'язків МКТ, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура», **Орест Когут** – головний редактор видавництва.

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 1026 від 26.10.1994 р.
Передплатний індекс 60969
Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Телефон, факс: (044) 498–2365
e-mail: nvu.kultura@gmail.com
<http://www.uaculture.info>

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції.

Матеріали, опубліковані в газеті «Культура і життя», є інтелектуальною власністю редакції і не можуть бути відтворені у будь-якій формі без письмового дозволу видавця.

При використанні публікацій посилання обов'язкове.

Наклад 2000
© «Культура і життя»

Ціна договірна